COL·LECCIÓ **LOCAL GLOBAL**

INCIDÈNCIA POLÍTICA DE L'AMBIT LOCAL AL GLOBAL

Manual per a la protecció internacional dels #DretsHumans

Publicat per

REDS
solidaridad para la transformación social

De lo local a lo global:
retos y desafíos en la incidencia política local para la protección internacional de los #DDHH

En aliança amb

cideu
Centro Iberoamericano de Desarrollo Estratégico Urbano

Amb el suport de

ACCD Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament

Generalitat de Catalunya

De l'àmbit local
al global

Aquest manual està dedicat a totes les persones que estan a primera línia defensant la dignitat humana i els drets de tots/es nosaltres.

Aquesta és la nostra condició de subjectes agents en la història: la pau és una condició per al respecte dels Drets Humans, però són els Drets Humans els que donen sentit a la pau.

– Jeanne Hersch, filòsofa, escriptora (1919-1990)

Coordinació, edició i publicació:
Reds – Red de Solidaridad para la transformación social
www.reds.ong

Manual a càrrec de:
Francesca Nugnes i Vincent Vallies

Disseny gràfic:
Ximena Chapero
www.ximenachapero.com

El contingut d'aquesta publicació és responsabilitat exclusiva de Reds i no reflecteix necessàriament l'opinió de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament ni de la Generalitat de Catalunya. Es permet lliurement copiar, distribuir i comunicar públicament aquesta obra sempre que se'n reconegui l'autoria i no s'utilitzi amb finalitats comercials. No es pot alterar, transformar ni generar una obra derivada a partir d'aquesta sense els crèdits deguts.

Col·lecció Local Global
ISBN 978-84-09-83715-1

Barcelona, maig de 2025

ÍNDEX

Introducció 7

1 Principis que fonamenten la protecció dels Drets Humans 9

1.1 Complexitat de la protecció 10

1.1.1 Prevenció i reacció 11

1.1.2 Acció Sense Dany 13

1.2 Els atacs contra les persones defensores 15

1.3 Estratègies de protecció i dissuasió 19

1.3.1 Estratègies de protecció 19

1.3.2 Estratègies de dissuasió 19

1.4 Què entenem per incidència política? 20

2 Rol de les institucions locals en la protecció internacional dels Drets Humans 22

2.1 Dificultats i reptes a superar 23

2.2 Bones pràctiques i relacions de confiança 29

3 Accions des dels governs locals 34

3.1 Objectius de les accions 35

3.2 Mapa d'influència 36

3.2.1 Actors institucionals de l'Estat espanyol 37

3.2.2 Altres actors a l'Estat espanyol 39

3.2.3 Incidència més enllà de les nostres fronteres 41

3.3 Accions internes 44

3.3.1 Mocions i declaracions municipals 44

3.3.2 Programes de protecció temporal 45

3.3.3 Xarxes i aliances internacionals 45

3.3.4 Interpel·lacions, preguntes i altres accions 47

3.4 Accions externes 48

3.4.1 Cartes a autoritats o altres actors en tercers països 48

3.4.2 Delegacions en terreny 51

3.4.3 Esdeveniments públics 54

3.4.4 Trucades a autoritats locals i a altres instàncies 56

3.4.5 Missions de verificació 58

3.4.6 Xarxes socials 60
3.4.7 Suport a les accions i activitats de les organitzacions 64
3.4.8 Reunions amb persones defensores dels Drets Humans 65
3.4.9 Reunions entre representants d'ens locals amb representants d'institucions civils i militars de tercers països 66
3.4.10 Reunions "de passadís" 67
3.4.11 Seguiment a judicis de persones defensores 67

Bibliografia **70**

Introducció

En un món profundament marcat per les asimetries de poder i les desigualtats, cada cop és més freqüent que aquells qui exerceixen el poder —sigui de manera legal o de facto— es resisteixin a complir el seu deure de respectar i protegir els límits que garanteixen els Drets Humans (d'ara endavant, DH).

Davant aquesta realitat, el paper de les persones defensores dels DH esdevé imprescindible. Però, paradoxalment, sovint són elles el principal objecte de greus formes de persecució: amenaces, estigmatització, assenyalaments públics, detencions arbitràries, desaparicions forçades i, fins i tot, assassinats —tant d'elles com de persones del seu entorn proper.

Aquest context posa de manifest la necessitat urgent de reforçar els mecanismes de protecció integral i de promoure la incidència política com una eina clau per garantir el respecte ple a la dignitat humana. Només així es podrà construir un entorn segur i just per a totes aquelles persones que defensen els DH i del medi ambient.

Davant d'aquest repte**, els governs locals assumeixen una responsabilitat única i estratègica**: tenen la capacitat de mobilitzar recursos, articular xarxes de suport i contribuir a la creació d'entorns protectors per a les persones defensores dels DH. A més, la seva relació amb les organitzacions municipals situa als governs locals en una posició privilegiada per fomentar la sensibilització de la ciutadania, actuant com a pont entre l'àmbit local i el global en la defensa dels drets fonamentals.

Els governs locals tenen una responsabilitat única i estratègica: compten amb capacitat de mobilitzar recursos, articular xarxes de suport i contribuir a generar entorns protectors per a les persones defensores.

Vivim en un sistema capitalista travessat per dinàmiques colonials, patriarcals, racistes, cisheteronormatives, antropocentristes i capacitistes que reprodueixen un model d'exclusió i opressió, que s'ha naturalitzat. Avui més que mai, és indispensable cultivar una mirada decolonial que reconegui aquestes realitats i posi en el centre les veus de les persones

que lideren aquestes lluites i reivindiqui el respecte per la dignitat humana i la naturalesa.

Aquest manual té com a objectiu oferir orientacions pràctiques i estratègiques a les àrees de cooperació internacional dels governs locals i de les entitats supramunicipals per enfortir la seva relació amb les organitzacions del teixit local i impulsar accions conjuntes en defensa dels DH i la justícia global. A la vegada, pretén proporcionar eines pràctiques i accions concretes d'incidència per potenciar la corresponsabilitat local-global i així reafirmar el paper dels actors locals com agents de canvi.

Per a l'elaboració d'aquest manual s'ha aplicat una metodologia participativa que ha inclòs la realització d'entrevistes i grups focals amb titulars de drets, de responsabilitats i d'obligacions. Aquest procés ha permès identificar necessitats i dificultats per a l'acció, així com oportunitats emergents i idees innovadores que han estat fonamentals per al desenvolupament dels continguts que es presenten a continuació.

Agraïm a totes les persones que ens han dedicat el seu temps i han aportat valuoses visions i experiències per fer possible aquest manual.

Aquest manual està dissenyat específicament per donar suport a les àrees de cooperació internacional dels governs locals i entitats supramunicipals en la seva interacció amb les organitzacions del teixit local.

1 Principis que fonamenten la protecció dels Drets Humans

Hi ha tres elements clau a tenir en compte quan ens referim a la protecció dels DH des de l'àmbit local: la dignitat humana, la corresponsabilitat i la solidaritat.[1]

La dignitat humana: salvaguardar-la és un interès superior de la comunitat internacional i protegir-la és un imperatiu universal que supera els límits geogràfics i les sobiranies estatals.

La corresponsabilitat: apel·la al reconeixement de la influència recíproca entre l'àmbit local i l'àmbit global. El fonament de la doctrina internacional dels DH es fonamenta en la responsabilitat compartida de totes les persones i institucions que conformen la comunitat internacional de vetllar per la seva garantia, protecció i respecte.

La solidaritat, en el seu origen etimològic, fa referència a la responsabilitat col·lectiva. És a dir, a la cohesió entre diversos subjectes que, en reconèixer-se en una mateixa realitat, decideixen col·laborar mútuament en base a un compromís compartit.

En aquest sentit, és important recordar que no existeix una jerarquització de drets. Tots els DH són igual d'importants, es reforcen mútuament i l'Estat és l'encarregat d'organitzar-ne l'aplicació integral. Per tant, des d'una dimensió local-global assumim que qualsevol violació dels DH., independentment d'on tingui lloc, ens afecta com a humanitat i, per això, ens obliga a actuar. Els ajuntaments i entitats supramunicipals,

1 REDS (2019). *Drets Humans, un assumpte de responsabilitat política. Guia per a la promoció i protecció internacional dels Drets Humans des de l'àmbit local* Col·lecció Local Global. Disponible aquí.

com a membres que són de l'estructura estatal també tenen l'obligació de respectar-los, protegir-los i complir-los (i fer-los complir).[2]

Protegir els DH també significa protegir a les persones que els defensen com s'estipula a "Declaració sobre el dret i el deure dels individus, els grups i les institucions de promoure i protegir els drets humans i les llibertats fonamentals universalment reconegudes", adoptada el 1998 per unanimitat a l'Assemblea General de les Nacions Unides.[3]

Declaració sobre el dret i el deure dels individus

Quan pensem en accions orientades a la protecció de les persones defensores, és important entendre la protecció de manera holística, superant la visió "militarista", limitada a la protecció física i individual, per a transitar a una visió col·lectiva que inclogui també les dimensions emocionals i culturals. De la mateixa manera que és important posar l'accent en la implementació de mesures de prevenció amb l'objectiu de crear "espais segurs".

Protegir els DH significa també protegir a les persones que els defensen.

1.1 Complexitat de la protecció

En termes de protecció no existeixen solucions "màgiques". Totes les accions s'han d'adaptar al context en què viuen les persones que pateixen atacs. Aquesta anàlisi de context ha de tenir en compte els actors que intervenen, els seus interessos econòmics, polítics i socials, les seves relacions i la realitat del col·lectiu en risc. Igualment, és fonamental identificar les estratègies que s'utilitzen per a atacar a les persones defensores. Aquestes estratègies se solen sintetitzar en cinc guerres: d'imatge, jurídica, bruta, psicològica i econòmica (seran explicades en pàgines posteriors).

2 REDS (2022). *Normes jurídiques que legitimen la incidència política dels ens locals davant greus violacions als DH* Col·lecció Local Global. Disponible aquí.

3 ASSEMBLEA GENERAL DE L'ONU (A/RES/53/144, 8 de març de 1999). *Declaració sobre el dret i el deure dels individus, els grups i les institucions de promoure i protegir els drets humans i les llibertats fonamentals universalment reconegudes.*

Donada aquesta complexitat, totes les mesures per a donar suport a iniciatives de protecció i d'autoprotecció han de teixir-se a partir dels sabers locals, i construir-se conjuntament amb les persones afectades.

És important entendre que la protecció és un procés col·lectiu que es construeix i s'adapta des de les subjectivitats, tot respectant i integrant les diverses realitats. Per això, no podem homogeneïtzar les persones defensores ni tractar-les com un col·lectiu uniforme. Al contrari, cal reconèixer la seva diversitat i evitar accions estandarditzades que no tinguin en compte les seves necessitats específiques. En aquest sentit, és imprescindible incorporar un enfocament de gènere i interseccional que consideri tots aquells factors que s'entrecreuen i que poden intensificar les situacions de vulnerabilitat.

No es pot "homogeneïtzar" les persones defensores.

Una de les coses més interessants [de la gira] va ser mostrar diversos perfils de persones defensores: nosaltres volem identificar-nos a partir de la nostra biodiversitat, i les nostres diferències. Sentíem aquesta mirada d'homogeneïtzació.

Defensora dels DH del Moviment Ríos Vivos (Colòmbia), convidada a la gira internacional per Reds.

1.1.1 Prevenció i reacció

En matèria de protecció, parlem d'accions preventives i accions reactives: aquestes representen enfocaments estratègics diferents per a mitigar els riscos i brindar garanties.

Una **acció preventiva** fa referència a totes les mesures adoptades amb l'objectiu d'evitar que es produeixin situacions de risc per a les persones defensores i greus violacions als DH. Això pot incloure activitats d'incidència orientades a la sensibilització d'autoritats i comunitats, la sol·licitud d'implementació de mesures de protecció, la creació o l'enfortiment de xarxes de suport, la promoció de marcs legals i polítiques públiques que protegeixin la seva feina, entre d'altres.

Una acció preventiva fa referència a totes les mesures adoptades amb l'objectiu d'evitar que ocorrin situacions de risc.

Una **acció reactiva** és aquella que es duu a terme després que s'hagi produït un atac o una amenaça contra persones defensores. Aquest tipus d'accions inclou, per exemple, declaracions institucionals de rebuig a les agressions o accions d'incidència per exigir la investigació dels fets. Les accions reactives són necessàries quan ja s'ha causat un dany, i tenen com a objectiu mitigar-ne els efectes i prevenir que es repeteixin futures agressions.

Una acció reactiva fa referència a les accions preses després que hagi ocorregut un atac o amenaça.

Característiques de la prevenció:

- **Avaluació de riscos:** identificar amenaces potencials, actors responsables i escenaris de vulnerabilitat.
- **Enfortiment de capacitats:** capacitar les persones defensores en autoprotecció, seguretat digital i maneig d'amenaces.
- **Polítiques públiques:** advocar per la implementació de lleis i programes que promouen el respecte de la normativa internacional dels DH. i, per tant, un entorn favorable per a la seva defensa, com la regulació d'activitats extractives o la protecció de territoris col·lectius (resguards indígenes, consells comunitaris, etc.).
- **Pressió preventiva:** exercir pressió a les autoritats per a assegurar la protecció d'una persona o d'un col·lectiu davant d'un nivell de risc alt, per a evitar que les amenaces es duguin a terme.
- **Mecanismes d'alerta primerenca:** establir sistemes de monitoratge i denúncia per detectar patrons de violència abans que escalin.

Característica de la reacció:

- **Protecció directa:** mesures immediates per a garantir la seguretat i integritat de les persones defensores.
- **Accés a justícia:** recerques efectives i sancions contra els responsables (materials i intel·lectuals) d'agressions o amenaces.
- **Incidència internacional:** pressió política i monitoratge de la comunitat internacional per a assegurar el compliment de mesures de protecció.
- **Restitució i reparació:** garantir la integritat física, psicològica i material de les persones afectades, així com la no repetició i la reparació pels danys soferts.

1.1.2 Acció Sense Dany

Quan parlem de protecció dels DH és fonamental tenir en compte que qualsevol acció pot tenir efectes desitjats (en favor de la protecció) però també impactes no desitjats. Per això, abans de realitzar accions relacionades amb la protecció de les persones defensores, és necessari analitzar detingudament quin podria ser aquest impacte no desitjat. Només així es poden implementar estratègies emmarcades en l'Acció Sense Dany:

L'Acció Sense Dany és un principi fonamental en la incidència que busca garantir que les nostres intervencions no provoquin cap perjudici a les persones, comunitats, col·lectius ni al medi ambient on treballem. Això implica que, mentre perseguim els nostres objectius, hem de ser conscients dels possibles impactes negatius de les nostres activitats i adoptar mesures per prevenir-los o mitigar-los.[4]

Per aquest motiu és important la participació activa de les persones defensores en el disseny de les accions. Això implica que coneguin i puguin valorar totes les implicacions que aquestes accions tindran sobre elles, les seves famílies i els seu entorn.

Per exemple, quan parlem d'incidència per a la protecció de DH se sol considerar que visibilitzar el perfil de les persones defensores és positiu per a la seva protecció. Però aquesta premissa no sempre és certa, ja que depèn de moltes variables, fins al punt de poder causar impactes negatius. Abans de fer-ho, és necessari reflexionar sobre quins són els perfils més adequats tenint en compte tant el context com l'estat emocional de les persones defensores, així com prendre el temps necessari per parlar amb elles i amb les organitzacions locals amb les quals col·laboren per avaluar

És necessari reflexionar sobre quins són els perfils més adequats tenint en compte tant el context com l'estat emocional de les persones defensores.

4 REDS (2024). *Corresponsabilitat i incidència política: guia en l'àmbit de la cooperació tècnica*. Col·lecció Local Global. Disponible aquí.

els impactes de les accions. Sempre tenint en compte que l'emergència i les situacions de crisis que enfronten poden distorsionar la percepció de les conseqüències. Si bé han de ser sempre les persones defensores directament interessades les que decideixin, és important plantejar dubtes i preguntes que generin una reflexió profunda per evitar qualsevol acció perjudicial.

Aquests són alguns elements que ens poden ajudar en la reflexió:

Diferenciar l'"alt perfil denunciant" de l'"alt perfil protector"

L'"**alt perfil denunciant**" fa referència a una persona o col·lectiu que és reconegut per la seva presència als mitjans de comunicació, xarxes socials i espais d'incidència (tant nacionals com internacionals), on denuncia públicament els responsables de violacions dels Drets Humans, ja siguin estats, governs, empreses, grups armats, etc.

> Els titulars de notes de premsa o comunicats, o xarxes socials d'un "alt perfil denunciant" són, per exemple: **«La defensora XXX denúncia enfront del Congrés de Diputats/as al Govern de Guatemala».**

L'"**alt perfil de protecció**" fa referència a una persona o col·lectiu que compta amb suports públics visibles per a la seva protecció. Aquests suports, evidents davant dels responsables de violacions dels DH, actuen com a element dissuasiu que pot ajudar a garantir la seva seguretat.

> Els titulars de "un alt perfil amb enfocament de protecció" serien, per exemple: **«El Parlament de Catalunya recolza la feina de la defensora XXX»**, o **«La diputada XXX es reuneix amb l'organització XXX i mostra la seva preocupació».**

Diferenciar el "perfil individual" del "perfil col·lectiu"

Parlem de **"perfil individual"** quan la persona defensora és coneguda per si mateixa. A vegades no es coneix ni el nom de l'organització o la col·lectivitat de la qual forma part. És ella la que apareix sempre en els espais públics i d'incidència, en els titulars de premsa, a les xarxes socials, etc.

El **"perfil col·lectiu"** s'enfoca en l'organització, comunitat o col·lectivitat. L'objectiu de posicionar un "perfil col·lectiu", en termes de protecció, és mostrar que agredir o assassinar a una persona del col·lectiu, tot i que tindrà greus impactes, no frenarà a la col·lectivitat. Per aconseguir aquest perfil l'ideal és que hi hagi rotació de persones d'una mateixa col·lectivitat en els espais públics, en les gires internacionals, etc.

En matèria de protecció – fins i tot depenent dels contextos – normalment es recomana buscar un alt perfil col·lectiu de protecció.

Quan, per decisió del col·lectiu, sempre és la mateixa persona qui assumeix la funció de portaveu i, per tant, és la més coneguda i reconeguda, és una bona pràctica, des del punt de vista de la protecció, visibilitzar també el col·lectiu. Per exemple**: «El director de l'ACCD es reuneix amb la comunitat XXX, amb motiu de la visita a Barcelona de la defensora XXX»**.

1.2 Els atacs contra les persones defensores

D'acord amb la "Declaració sobre el dret i el deure dels individus, els grups i les institucions de promoure i protegir els DH i les llibertats fonamentals universalment reconegudes", les persones defensores són:

(...) aquelles persones, grups o institucions que promouen i protegeixen els drets humans i llibertats fonamentals de manera pacífica. Això inclou tant a individus que treballen en organitzacions no governamentals, com aquells que actuen en les seves comunitats, en l'àmbit local, nacional o internacional. Els defensors poden operar en diferents àrees, com els drets civils, polítics, socials, culturals, econòmics o mediambientals, i la seva feina abasta des del monitoratge de violacions de drets fins a la participació en litigis o la promoció de la justícia social.[5]

La violència i repressió contra les persones defensores dels DH s'ha intensificat de forma alarmant en els últims anys a escala mundial. Segons FrontLine Defenders, en només un any 300 persones defensores han sigut assassinades en 28 països.[6] Això eleva a gairebé 3.000 els assassinats documentats de persones defensores dels DH en l'última dècada. El col·lectiu més afectat és el de pobles indígenes, representant gairebé un terç dels assassinats (31%), i seguit per les persones que protegeixen els drets ambientals i de la terra. Global Witness va registrar 196 assassinats de persones defensores de la terra i el medi ambient el 2023, en la seva majoria a l'Amèrica Llatina (el 85%), amb Colòmbia al capdavant, on van ser assassinades 79 persones defensores.[7]

La violència i repressió contra les persones defensores dels DH s'ha intensificat alarmantment en els últims anys a escala mundial.

A més dels assassinats, les persones defensores enfronten criminalització, amenaces, atacs digitals i vigilància. La repressió també inclou difamació, particularment contra dones defensores, membres de la comunitat LGBTIQA+, indígenes i pagesia.

En aquest context, no és casualitat que en els últims anys hi hagi hagut un augment de legislació contrària a la defensa dels DH i al suport internacional a organitzacions locals de persones

5 ASSEMBLEA GENERAL DE L'ONU (A/RES/53/144, 8 de marzo de 1999). *Declaració sobre el dret i el deure dels individus, els grups i les institucions de promoure i protegir els drets humans i les llibertats fonamentals universalment reconeguts.* Disponible aquí.

6 FRONTLINE DEFENDERS (2024). *Global Analysis* 2023-2024. Disponible aquí (versió en anglès).

7 GLOBAL WITNESS (2024). *Voces Silenciadas*. Disponible aquí.

defensores. Les mal anomenades Lleis d'Agents Estrangers són una evidència de l'abús del poder legislatiu per a aprovar lleis com a eina política per a reduir els espais de la societat civil organitzada i minar el treball de persones defensores que compten amb el suport internacional. Aquest tipus de lleis són una reacció a l'efectivitat del suport internacional a la defensa dels DH en contextos específics que també es concreta en suport financer des de les accions de cooperació per a la Justícia Global.

Les mal anomenades Lleis d'Agents Estrangers són una evidència de l'abús legislatiu com a eina política per a reduir els espais de la societat civil organitzada.

L'última llei d'aquesta tipologia va entrar en vigor al Salvador el 7 de juny de 2025. La seva aprovació es va realitzar en un marc de criminalització de persones defensores amb execució d'ordres de detenció i sentències judicials expresses contràries al dret, un missatge clar de persecució a aquelles persones que protestin i reivindiquin els seus drets. Tot això davant un silenci internacional que indica una situació de greu crisi de DH al món.

Les activitats empresarials, especialment en sectors extractius com la mineria, l'agricultura intensiva i desforestació, així com en megaprojectes d'infraestructura com la comunicació i l'energia, són una de les principals causes de les greus violacions als DH: les persones denunciants d'aquests abusos empresarials són objecte de múltiples agressions, sovint perpetrades per actors estatals i privats. Tant Global Witness com l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans (ACNUDH) subratllen la impunitat de les violacions relacionades amb empreses que operen en territoris indígenes i rurals. Cal tenir en compte que la falta de consulta prèvia informada, o la seva realització des de males pràctiques, ja per si sola constitueix una greu violació.[8]

Les xifres mostren que la situació de les persones defensores a nivell global és greu, i és imperatiu prendre accions orientades a la seva protecció.

8 Ídem.

Les estratègies de repressió adoptades per diferents actors tenen com a objectiu principal silenciar les veus i trencar el teixit social per afeblir les lluites col·lectives de defensa dels DH.

En aquest sentit, i com s'ha avançat anteriorment, podríem parlar de les següents "guerres" o estratègies repressives. Aquestes tipologies de repressió no són excloents entre si, sinó que **normalment concorren en diferents graus i es regeixen per patrons de discriminació de gènere, classisme i racisme estructural.**

Les estratègies de repressió adoptades per diferents actors tenen com a objectiu principal silenciar les veus i trencar el teixit social per afeblir les lluites col·lectives de defensa dels DH.

- **Guerra d'imatge:** les persones o institucions que concentren el poder tenen la capacitat de crear prejudicis, dubtes o calúmnies, i de posar en qüestió la legitimitat i credibilitat de les persones defensores a través de tots els mitjans que tenen a la seva disposició: mitjans de comunicació, xarxes socials, pamflets, rumors o intervencions públiques, entre d'altres.
- **Guerra jurídica:** inclou, d'una banda, els muntatges judicials, la criminalització de la protesta social, les detencions arbitràries i la judicialització de les reivindicacions. Però, d'altra banda, també fa referència a l'elaboració de lleis i marcs normatius que obstaculitzen la tasca de defensa dels DH com les "Lleis Mordassa" o les "Lleis d'Agents Estrangers".
- **Guerra bruta:** comprèn les agressions directes a la vida i a la integritat de les persones que defensen els DH, com ara els assassinats, les amenaces, la desaparició forçada, el desplaçament forçat, la violència sexual i de gènere o la tortura.
- **Guerra psicològica:** fa referència a l'ús de diferents mitjans per sembrar por i terror amb la finalitat de buscar el desgast, la ruptura del teixit social i comunitari i la desconfiança cap a aquestes persones i col·lectius.
- **Guerra econòmica:** pretén impedir, per exemple, l'accés a fons de cooperació internacional. També contempla estratègies com aïllar a les persones defensores perquè ningú les contracti per a treballar o boicotejar els seus processos comunitaris d'autosubsistència; danyar les seves plantacions; confiscar els seus *inputs*, bloquejar els seus comptes bancaris, etc.

1.3 Estratègies de protecció i dissuasió

Davant d'aquestes diferents formes de repressió contra les persones defensores dels DH existeixen diverses estratègies orientades a la protecció i dissuasió.

1.3.1 Estratègies de protecció

Accions orientades a disminuir el nivell de risc de les persones defensores dels DH i a augmentar les seves capacitats de reacció enfront de possibles atacs en contra seva mitjançant mesures de seguretat i procediments operatius de protecció integral, tant física com emocional.

- **Mesures de seguretat**

  Equips de comunicació, vehicles segurs, tanques de protecció al voltant de la seu o de la comunitat, càmeres de seguretat i seguretat informàtica.

- **Procediments operatius de protecció integral**

  Directrius de seguretat i procediments estàndard d'actuació, plans d'evacuació, protocols d'atenció psicosocial, protocols de construcció de grup i de confiança, polítiques i procediments financers, protocol de comunicacions i tallers d'orientació i informació de seguretat.

Des dels governs locals es pot, per exemple, fomentar, finançar o participar en intercanvis de bones pràctiques, tallers formatius, assumir el monitoratge de la situació o establir protocols d'accions urgents en cas d'agressions.

1.3.2 Estratègies de dissuasió

Accions orientades a persuadir els possibles victimaris que el "cost polític" de la seva agressió serà superior al benefici que esperen obtenir. Això es pot aconseguir a través campanyes de sensibilització i legitimació, cerca d'aliances amb pes polític,

accions d'incidència, suport de les persones defensores i les seves comunitats, entre d'altres. No obstant això, evidenciar els costos polítics podria no ser suficient. Si el benefici és extremadament alt, serà molt difícil dur a terme la dissuasió.

En aquest cas, si el lideratge és visiblement col·lectiu, serà més difícil pels responsables d'atacs i agressions danyar la lluita, ja que la defensa de drets no cessarà amb la desaparició d'una persona en concret (vegeu apartat 1.1.2. Acció Sense Dany).

Per a contribuir a aquesta estratègia des dels governs locals es poden, per exemple: dur a terme accions d'incidència política i de suport, reforçant la imatge del col·lectiu que defensa els DH; acordar posar una tanca amb el logotip de l'ajuntament en espais visibles de les comunitats o col·lectius amenaçats; fer al·lusions al col·lectiu a les xarxes socials institucionals; aprofitar els agermanaments per a actuar en conseqüència.[9]

1.4 Què entenem per incidència política?

És important especificar què entenem per "incidència política", ja que en moltes oportunitats es confon amb "*cabildeig* polític" i és una pràctica que inclou moltes més possibilitats d'acció.

Incidència política (en anglès, advocacy) és el terme en el qual s'engloba qualsevol acció destinada a influir en actuacions, comportaments, posicions i decisions públiques, privades i particulars amb l'objectiu d'aconseguir una transformació social: canviar el que és pel que hauria de ser, considerant això últim com una millora ja sigui en relació a l'interès general o a un interès particular.[10]

9 Els exemples fins aquí esmentats són merament il·lustratius. En la Segona Part del manual, veurem accions i eines concretes d'incidència política per a la protecció de les persones defensores.

10 COLLADO, HERNÁN (2015). *Incidencia política: concepto, importancia y herramientas*. Xarxa de Custòdia del Territori. Quaderns per a entitats de custòdia del territori, núm. 6. Disponible aquí.

Amb la finalitat d'influir correctament, es poden definir diferents estratègies que engloben un gran nombre d'activitats entre les quals s'inclouen: recerca i difusió d'informació; campanyes públiques; recol·lecta de signatures; manifestacions; boicots; reunions d'incidència política; *flashmobs*; i totes aquelles accions que se'ns puguin ocórrer. En aquest sentit, la creativitat és clau en el moment de planificar i actuar.

La pressió política per part de grups d'interès ("*cabildeig polític / lobbisme*") és una de les possibles activitats d'un procés d'incidència política (*advocacy*). Es pot resumir en el fet de tenir reunions polítiques amb actors que poden tenir un poder de canvi. Per això, cal tenir clar que el lobbisme és part de la incidència, i que la incidència política va més enllà del lobbisme.

Tota acció d'incidència política ha de partir d'una anàlisi exhaustiva del context, dels interessos involucrats i des d'allà construir una estratègia juntament amb les persones afectades, des d'enfocaments diferencials. Estratègies que permetin a les persones defensores a continuar exercint la seva tasca, que és estar a primera línia no només defensant els seus drets, sinó defensant els drets de tota la humanitat.

La finalitat de la incidència política és canviar una situació que ens sembla injusta. Per això la incidència política pretén influenciar, convèncer, pressionar a diferents tipus d'actors (públics, polítics, privats, o societat civil) perquè prenguin accions específiques segons el seu lloc, els seus mandats o els seus poders perquè el canvi que volem es faci realitat.

2 Rol de les institucions locals en la protecció internacional dels Drets Humans

La legitimitat dels governs locals per a transcendir el seu àmbit territorial, i incidir més enllà dels seus límits municipals, es desprèn de la seva "responsabilitat" de protegir també, a nivell global, la dignitat humana, d'acord amb la doctrina internacional dels DH.[11]

La pertinència de la seva acció es reforça per la flexibilitat que tenen per establir relacions amb actors de diferent naturalesa, la proximitat a les organitzacions de la societat civil dels seus municipis i la capacitat d'acollir les seves iniciatives.

Encara que els governs locals no siguin subjectes de Dret Internacional directament, pel fet de formar part de l'estructura estatal adquireixen la legitimitat necessària per a assumir responsabilitats sobre aquest tema. Aquesta atribució depèn de diversos elements, com els compromisos internacionals assumits per l'estat, normes internes i del repartiment competencial d'acord amb l'ordenament jurídic del país.

En el cas de l'Estat espanyol, la descentralització del municipalisme és un avantatge qualitatiu per a intervenir en accions d'incidència política d'àmbit internacional, enfront d'autoritats d'estats en els quals es violen els DH i d'organismes internacionals responsables de tutelar-los.[12]

La descentralització del municipalisme és un avantatge qualitatiu per a intervenir en accions d'incidència política d'àmbit internacional.

11 REDS (2022). *Normes jurídiques que legitimen la incidència política dels ens locals davant greus violacions als DH* Col·lecció Local Global. Disponible aquí.

12 REDS (2024). *Competències municipals per a la incidència política en la protecció internacional dels DH (Llei 1/2023)*. Col·lecció Local Global. Disponible aquí.

La Llei 1/2023 de Cooperació per al Desenvolupament Sostenible i la Solidaritat Global, així com les normes autonòmiques que se'n desprenen, són una porta d'entrada per a reivindicar el paper imprescindible dels governs locals en la defensa i protecció de la dignitat humana més enllà de les seves fronteres.[13]

Llei 1/2023 de Cooperació per al Desenvolupament Sostenible i la Solidaritat Global

En aquest sentit, existeix un ampli i documentat recorregut fet per governs locals de Catalunya, així com d'altres territoris de l'Estat espanyol i de països europeus, que posa de manifest les diferents accions que s'han dut a terme i que, a dia d'avui, continuen sent rellevants per a persones, moviments i comunitats que, des d'altres territoris, veuen en aquestes intervencions un escut de protecció.

Els governs locals són un actor clau perquè, en ser organismes institucionals, la seva intervenció agrega credibilitat i legitimitat a les accions que es realitzen, i permeten l'accés a actors polítics d'altres nivells com els regionals, nacionals, europeus i internacionals.[14]

2.1 Dificultats i reptes a superar

Malgrat comptar amb normes internacionals, estatals i autonòmiques –tant *hard law*, com *soft law*– es continua dubtant sobre el marge d'actuació de les administracions locals en aquesta matèria.

Les normes de *hard law* són disposicions jurídiques amb caràcter obligatori i força vinculant per als Estats que han acceptat complir-les, com ara els tractats internacionals de

13 BOE (2023). *Ley 1/2023, de 20 de febrero, de Cooperación para el Desarrollo Sostenible y la Solidaridad Global*. BOE núm. 44, del 21 de febrer de 2023. Referència: BOE-A-2023-4512.

14 REDS (2021). *Síntesis Trobades internacionals "Governs locals europeus i incidència en protecció internacional de Drets Humans"* Disponible aquí.

Drets Humans que han estat ratificats per l'estat. En canvi, les normes de ***soft law*** **no són legalment vinculants, però estableixen pautes de conducta i compromisos que orienten l'acció dels estats i d'altres actors internacionals.**

En les entrevistes i grups focals s'han identificat dificultats (en diferents graus) que experimenten el personal tècnic, les representants polítiques, les organitzacions del teixit social dels municipis, els teixits municipals i les persones defensores dels DH. Reptes sobre els quals volem donar horitzons per a superar-los.

Falta de temps i de recursos humans

Compartir de manera transparent les limitacions que existeixen per a evitar generar expectatives que no es podran complir. Això no significa quedar-nos en les impossibilitats d'acció, sinó, després d'una anàlisi i reflexió sincera prioritzar accions que estan a la mà i comunicar amb transparència què és possible realitzar.

Aprofitar el coneixement de les persones defensores i organitzacions locals que col·laboren amb elles sobre el context de la situació que s'abordarà per a la preparació de material informatiu de les seves realitats.

Falta de voluntat política

Identificar i coordinar amb persones aliades que tinguin poder de convicció o de pressió sobre les persones que bloquegen les iniciatives.

Falta de voluntat política

Fer ús, tant per part de les institucions com les organitzacions locals, de normatives i eines com a mocions de suport, declaracions institucionals, polítiques, informes d'organismes internacionals i declaracions públiques del partit polític al qual pertanyen els que bloquegen les iniciatives per a revertir la situació o, almenys, contribuir a canviar-la.

Abordar les violacions dels DH per interessos econòmics resulta particularment complex per tots els actors (titulars de drets, responsabilitats i obligacions). Inclús és més difícil quan són les empreses del mateix edat les directament involucrades. Per tant, si no s'aconsegueix erradicar les causes estructurals per la falta de voluntat política, es podria proposar una acció de protecció de les persones defensores (ningú pot ser empresonat sense raó, amenaçat, assassinat, etc.). No obstant això, aquesta opció tampoc és ideal, ja que no canvia aquestes causes i no brinda garanties de no repetició.

Pressions per part de governs de tercers països

A vegades, es reben pressions per part de governs de tercers països o respostes negatives i contundents a les comunicacions enviades en relació amb la protecció dels DH.

Compartir les respostes rebudes i les eventuals pressions amb les persones defensores i les organitzacions que van demanar les accions.

Valorar conjuntament com i a través de quins mitjans és estratègic respondre per, en algun moment, poder escalar el nivell d'incidència. Per això, cal tenir en compte la rellevància d'entendre bé el context, les relacions existents o els interessos que poden estar darrere de les pressions.

Falta de resposta a les comunicacions enviades

És important destacar que el fet que les institucions de tercers països no contestin a cartes, missives, correus o crides no significa que aquestes accions no tinguin impacte.

Elaborar una estratègia conjunta entre titulars de drets, responsabilitats i obligacions per fer pressió i obtenir una resposta (crides, cartes de seguiment, o visibilitzar públicament la falta de resposta).

Socialitzar sempre les comunicacions enviades per part dels governs locals amb les organitzacions peticionàries perquè elles mateixes puguin donar seguiment quan en cas que les institucions no tinguin aquesta capacitat.

Falta de sistematització dels processos

La sistematització és important per donar seguiment a les accions dutes a terme, valorar l'eficàcia i adaptar les nostres estratègies de protecció. Igualment, és important per a poder assegurar continuïtat malgrat els canvis de personal dins de les institucions i organitzacions locals. Hi ha formes ràpides i eficaces. A continuació, es proposa un esquema senzill a implementar:

Per als ajuntaments petits i amb baix pressupost és important tenir en compte la capacitat de pressió i de recursos financers, tècnics o humans que tenen els ajuntaments més grans. Compartir la informació sistematitzada, la base de dades o els possibles protocols amb els ajuntaments que compten amb menys recursos és una bona eina per a fomentar l'enfortiment mutu i promoure accions conjuntes entre diferents governs locals.

Data	Organització sol·licitant	Contacte	Acció realitzada	Peticions	A qui són dirigides	Seguiment	Comentari

Sensació de frustració per no aconseguir rapidesa en les accions

En nombroses ocasions, les organitzacions demanen accions ràpides per a enfrontar situacions d'emergència o risc imminent d'agressió.

Construir de manera conjunta uns protocols senzills amb missatges prèviament acordats, que siguin clars i simples de reproduir i adaptar. Definir el més clarament possible els criteris de reacció: no tots els escenaris es poden preveure, però molts d'ells sí, sobretot si des de les organitzacions locals, conjuntament amb les persones defensores dels DH de tercers països, s'actualitzen les anàlisis de context i de risc de manera regular.

Protocol de resposta a urgència

- En un primer moment pot ser una carta curta i ràpida amb un missatge concís i que faci referència clara a la situació d'urgència. Com, per exemple: ***«enfront de les informacions rebudes d'un risc imminent per a la seguretat física i emocional de la comunitat XXX, demanem a les autoritats competents prendre totes les mesures necessàries per assegurar la seva protecció».***
- En un segon moment, ja amb més temps, es pot valorar dur a terme accions més contundents si es veu necessari, elaborant més detalladament les possibles peticions i establint temps i moments més estratègics per a la realització d'aquestes accions.

Les mocions i declaracions es queden en paper mullat.

Perquè una moció de suport o una declaració institucional no es quedi a l'aire, i no es desaprofiti el seu valor, és important conèixer-la, sistematitzar-la i utilitzar-la.

Citar mocions o declaracions i fer referència a elles en les interlocucions sostingudes per part dels governs locals i de les organitzacions locals, així com en les comunicacions internes i externes.

Incloure-les com a base dels arguments en favor de les nostres sol·licituds de protecció dels DH perquè, dins de les narratives que anem construint, s'evidenciïn i ressaltin les preocupacions i els compromisos recollits.

Falta d'acció quan es tracta de violacions als DH per interessos econòmics

Malgrat alguns avanços normatius, tant a escala nacional com internacional, persisteix un gran buit sobre aquest tema. Diversos ajuntaments s'han adherit a campanyes i accions, com Electronics Watch,[15] o estan buscant línies d'actuació interna que siguin políticament coherents amb les directrius, incloent-hi, per exemple, clàusules de comerç just. No obstant això, en matèria d'incidència en protecció dels DH en contextos de grans inversions encara falta molt camí per recórrer.[16]

En molts casos, identificar el país de la casa matriu de l'empresa involucrada ja és un gran obstacle, així com demostrar quins assassinats o desplaçaments forçats, per destacar alguna violació concreta, estan directament relacionats amb les empreses nacionals i transnacionals presents en els territoris. Encara que els exemples són molt nombrosos, en molt pocs casos s'ha avançat en l'esclariment de la veritat i, encara menys, en aconseguir formes de reparació i garanties de no repetició.

Tot i això, és important:

Continuar visibilitzant aquestes violacions, actuant d'altaveu de les comunitats i pobles afectats en tercers països, investigant i fent ús de la normativa vigent.

Incloure projectes específics de recerca i incidència sobre casos concrets que involucrin empreses de l'Estat espanyol i donar suport a les organitzacions locals en la difusió de casos que ja estan documentats.

15 La missió d'Electronics Watch és fomentar que els compradors del sector públic treballin conjuntament i col·laborin amb els equips locals de monitoratge per protegir els drets i la seguretat del personal que treballa en les seves cadenes de subministrament de productes electrònics. Més informació aquí. .

16 REDS (2024). *Empreses i Drets Humans, panoràmica general de la normativa.* Col·lecció Local Global. Disponible aquí.

Represàlies contra les persones defensores que visiten l'Estat espanyol

Un aspecte que requereix especial atenció és la coordinació dels retorns de persones que participen en iniciatives com gires internacionals o activitats dins de programes específics, com Ciutats Defensores dels Drets Humans o Programes temporals de protecció.

Avaluar l'impacte de la seva participació en les activitats d'incidència.

Garantir que aquestes persones comptin amb un seguiment adequat i s'estableixin prèviament protocols que permetin el seu retorn al país d'origen amb tota seguretat.

És important considerar que el "retorn" no només implica el moment de l'arribada al país d'origen, sinó un seguiment a mitjà termini, ja que les represàlies per haver-hi denunciat situacions de vulneració de DH no sempre són immediates. Aquestes poden donar-se tant contra la persona que ha participat de les activitats, com contra la seva família, entorn, organització o comunitat. Per això, sempre és molt important tenir una mirada preventiva i col·lectiva (vegeu 1.1.2. Acció Sense Dany).

2.2 Bones pràctiques i relacions de confiança

Abans d'analitzar més detingudament les accions concretes que es poden dur a terme des dels governs locals, en col·laboració estreta amb les organitzacions locals i les persones defensores de tercers països, recomanem una sèrie de bones pràctiques a tenir en compte a l'hora d'actuar:

Formalitzar els espais d'intercanvi

És crucial la formalització d'espais d'intercanvi, com a fòrums o trobades periòdiques entre titulars de drets, responsabilitats i obligacions. Aquests espais serveixen per compartir informació, però també per a construir relacions de confiança, coordinar esforços i avaluar avanços. Assegurar la permanència d'aquests espais en l'agenda institucional permetrà consolidar els vincles i garantir la sostenibilitat de les accions en el temps. Un exemple, que podria replicar-se, és el Laboratori d'Incidència Política en protecció internacional des de governs locals, impulsat per Reds. El Laboratori és un espai d'interacció entre ajuntaments, organitzacions i persones defensores per a promoure accions conjuntes d'incidència en la protecció internacional dels DH.[17]

Enfortir els Consells de Cooperació

Els Consells de Cooperació són espais que ja existeixen i que podrien enfortir-se i convertir-se en espais clau per a coordinar les accions de protecció internacional dels DH a través de la inclusió, en cada ordre del dia, d'un punt específic sobre casos concrets, els seus contextos i accions a realitzar. Aquests espais, podrien comptar amb la participació de persones defensores que es trobin en el municipi o a Catalunya, sigui per motiu d'una gira o perquè participen en un programa de protecció.

17 Entre les seves funcions, el Laboratori impulsat per Reds facilita les relacions de col·laboració i coordinació d'iniciatives entre els titulars de drets, de responsabilitats i d'obligacions des de l'àmbit local a l'internacional. Més informació aquí.

Una acció, per petita que sigui, és millor que no fer res

Cada acció és un "gra de sorra" que ajuda. És millor dur a terme una acció, encara que considerem que és poc, que no fer res. Cal tenir en compte que diverses persones, organitzacions o institucions al voltant del món faran alguna cosa sobre el cas en particular: totes les accions es sumaran i contribuiran a modificar la situació.

Ser transparent amb les nostres limitacions

Ser transparent amb les nostres capacitats i limitacions tindrà beneficis molt importants: ajudarà en la construcció de confiança mútua, no creant falsa expectatives; permetrà que puguem complir amb el que ens comprometem; i fomentarà que ens demanin accions que entrin dins de les nostres possibilitats i que podem assumir. Hi ha accions que no impliquen un gran cost i que són vitals per als qui les sol·liciten, com una trucada telefònica, una comunicació, una publicació a xarxes socials, o traslladar l'acció a jerarquies amb més influència.

Demanar que es necessita

També s'ha de ser transparent a l'hora d'expressar clarament el que es necessita per poder realitzar una acció (ja sigui un esborrany d'una carta, els contactes clars o una anàlisi de context d'una pàgina sobre el cas presentat). Això ajudarà a construir una relació d'igual a igual i permetrà estalviar hores de treball en la implementació de l'acció que ens proposem.

Proactivitat

En moltes reunions amb les institucions sorgeix la pregunta: «què volen de nosaltres?», «què podem fer?». Les persones titulars d'obligacions són les que millor saben el que poden fer, quines accions entren dins dels seus mandats i les seves possibilitats. És important entaular un diàleg proactiu proposant accions i decidir amb les persones defensores i entitats locals que les acompanyen si poden ser útils o si existeixen altres possibilitats. Mostrar aquesta proactivitat també ens ajuda a construir confiança i permet delimitar les accions a propostes factibles.

Empatia

És molt important exercitar l'empatia amb les històries de vida que les persones defensores comparteixen, ja que per a elles té un impacte fort. Mostrar empatia és un suport moral i una mostra de respecte. Aquesta empatia es pot veure a través del temps dedicat a la persona, l'escolta activa o l'interès genuí pel que està narrant. Empatitzar és independent del nivell d'acció que puguem realitzar, però és important perquè ens motivarà a pensar en accions creatives.

El personal tècnic: paper clau en l'acció municipal

És important ressaltar que, en les accions d'incidència incloses en aquest manual, el paper del personal tècnic de les institucions és fonamental, en particular el dels ajuntaments i entitats supramunicipals. L'experiència, el coneixement previ i/o la permanència en els càrrecs fan que el seu rol sigui determinant, tant en relació amb les organitzacions locals com amb el personal polític. Així com s'ha evidenciat en la sistematització dels testimoniatges recaptats de titulars de drets, responsabilitats i obligacions, moltes de les accions no serien possibles sense la seva contribució.

L'èxit d'una estratègia d'incidència política depèn, en gran part, del grau de confiança entre les persones que la impulsen. Una petició d'acció adreçada a institucions locals —tant si prové d'organitzacions del territori com de comunitats de tercers països— es veurà condicionada, en primer lloc, pel nivell de confiança que s'hagi pogut establir. En aquest context, el personal tècnic juga un paper clau a l'hora de transmetre la informació, tant a les persones representants polítiques (per exemple, acabades d'elegir), com a les organitzacions i persones defensores de drets de tercers països. Aquest rol implica actuar com a pont entre els diferents actors.

L'èxit d'una estratègia d'incidència política depèn, en gran part, del grau de confiança entre les persones que la impulsen.

És important donar suport a les persones defensores per identificar quin és el paper, el mandat, els límits o el coneixement previ que pugui tenir el personal polític amb qui es reuneixen perquè puguin preparar-se adequadament i presentar peticions que siguin factibles. També és crucial explicar com serà el format de la reunió, la duració, els antecedents (per exemple, si hi ha hagut reunions, i quan, amb altres persones defensores de la mateixa regió o problemàtica), les prioritats, els interessos i les oportunitats (per exemple, si s'està pensant en una visita a terreny, si està prevista la participació en algun fòrum o qualsevol informació que podria ser útil per a les organitzacions i persones defensores). A la vegada, és molt important que aquestes accions també es realitzin amb el personal polític que visitarà o es reunirà amb les persones defensores.

Sobrevivim gràcies a tots vostès, acompanyants del món. L'important és el suport polític, moral i espiritual que ens brinden persones amigues, organitzacions, institucions i ajuntaments que han cregut en el nostre procés.

Comunitat de Pau de San José de Apartadó (Colòmbia).

3 Accions des dels governs locals

Les dificultats amb les quals es troben les persones i organitzacions defensores dels DH per a exercir una major pressió internacional requereixen del treball coordinat entre les administracions locals i organitzacions de la societat civil organitzada de les seves corresponents jurisdiccions. Aquesta participació requereix accions de dissuasió, denúncia, monitoratge, i apel·lació davant nivells superiors dels seus estats, organismes internacionals de tutela dels DH o davant les mateixes autoritats dels estats on es verifiquen les violacions.

En aquest sentit, persisteix el repte de continuar construint i enfortint la confiança entre les organitzacions de la societat civil local i les institucions locals, nodrint-se en un enteniment profund del context en el qual operen, per a així enfortir el compromís en la defensa efectiva i compartida dels DH.

Persisteix el repte de continuar construint i enfortint la confiança entre les organitzacions de la societat civil local i les institucions locals.

Existeix una petició de la societat civil organitzada als governs locals perquè s'impliquin cada vegada més en la protecció internacional dels DH a través d'un conjunt d'accions d'incidència "de baix a d'alt" (vegeu el capítol 2: rol de les institucions locals en la protecció internacional dels Drets Humans).

En el cas específic de Catalunya, el Pla Director de Cooperació al Desenvolupament 2023 – 2026 estableix les directrius i compromisos de les institucions locals en la promoció dels DH, la pau i la justícia social.[18] És rellevant recordar que aquest pla reconeix la importància de protegir les persones defensores de DH i estableix línies estratègiques per a treballar en aquest

Pla Director de Cooperació al Desenvolupament 2023 - 2026

18 CATALUNYA, PARLAMENT, COMISSIÓ D'ACCIÓ EXTERIOR, UNIÓ EUROPEA I COOPERACIÓ. *Pla Director de Cooperació al Desenvolupament 2023 - 2026*. Disponible aquí.

sentit. A continuació, veurem com aquestes directrius es poden concretar en accions d'incidència en favor de la protecció internacional dels DH:

«Es donarà suport a les ONG catalanes membres de xarxes internacionals perquè puguin participar en l'organització i realització d'accions d'incidència en governs i/o institucions multilaterals, especialment davant de la Unió Europea i les Nacions Unides».

– Objectiu operatiu 1.1.

«(...) aquest objectiu busca promoure les aliances i el treball en xarxa a escala internacional dels diferents tipus d'actors que treballen en el desenvolupament, en particular en els sectors prioritaris, tant de Catalunya com dels països i territoris socis».

– Objectiu operatiu 1.2.

3.1 Objectius de les accions

Tenint en compte tot allò esmentat, és fonamental tenir clar què es vol aconseguir amb l'acció. Una pregunta guia que sempre ens hem de plantejar, juntament amb qui sol·licita la intervenció, és: «què volem obtenir?» En qualsevol acció d'incidència és fonamental definir clarament el o els objectius que es persegueixen. A continuació, presentem alguns exemples:

En qualsevol acció d'incidència és fonamental definir clarament el/els objectius que es persegueixen.

En relació amb la prevenció:

- Incidir sobre legislació nacional amb la finalitat d'aconseguir un millor compliment dels DH i una protecció de l'espai cívic.
- Visibilitzar el treball de les organitzacions de DH i mostrar el suport internacional.
- Buscar suport ciutadà per a les organitzacions socials i les persones defensores de DH.
- Sensibilitzar a la ciutadania per a assegurar que les seves accions i el seu consum sigui responsable respecte al gaudi de DH en el món.

En relació amb la reacció:

- Pressionar a les autoritats nacionals i locals de l'estat tercer per a obtenir accions ràpides per a la protecció de lideratges socials, persones defensores, organitzacions o comunitats en risc imminent.
- Denunciar davant autoritats de l'estat tercer la impunitat en casos concrets de greus violacions i pressionar perquè es realitzin recerques lliures d'ingerències per part dels victimaris.
- Motivar a les autoritats d'altres estats a respectar la normativa internacional dels DH.
- Evidenciar la proximitat i la preocupació que es té sobre una situació determinada des de les institucions i organitzacions impulsores de l'acció.

Sol·licitar l'assumpció de mecanismes de precaució (deguda diligència) davant casos concrets de violacions als DH per part de grans empreses o megaprojectes.

3.2 Mapa d'influència

Els objectius de les accions que poden dur a terme els governs locals són amplis, per això és fonamental definir a qui es dirigeixen –tenint en compte en cada cas què és el que es vol aconseguir–. Pot fer-ho a la ciutadania o als poders polítics, passant per organitzacions socials, institucions, empreses o l'acadèmia.

A més de tenir clar què s'espera de les persones o institucions a qui adrecem les nostres accions, també és fonamental preveure què es pot aconseguir en funció del seu mandat o rol, així com entendre com és el teixit de relacions i influències entre elles. Els resultats d'aquesta anàlisi contribueixen a elaborar el 'mapa d'influència'."

Què és el «mapa d'influència» en una estratègia d'incidència política?

És una eina fonamental que permet identificar i visualitzar als actors clau que poden influir, de manera directa o indirecta en un procés de decisió o en una política pública. **L'objectiu del mapa d'influència és determinar quines persones, institucions o grups tenen poder de decisió o poden influir sobre les persones decisores, i com interactuen entre si.** Aquesta eina ajuda a prioritzar els esforços d'incidència, cosa que permet a les institucions i organitzacions locals, concentrar els seus recursos en els actors més estratègics. Per a construir el mapa d'influència és necessari:

- Identificar als **actors clau** –governs, institucions, entitats i organitzacions, mitjans de comunicació– que tenen la capacitat d'influir en les decisions.
- Analitzar les **relacions de poder** que existeixen entre aquests actors clau (influència, dependència, relacions d'iguals, aliats, antagònics, etc.).
- Entendre el **posicionament** de cada actor enfront del tema de la incidència (a favor, en contra, indecís, o neutral).
- Elaborar les **estratègies** per a acostar-se a cada actor, construir aliances o influir en el seu posicionament.

Utilitzant un mapa d'influència, els governs locals poden identificar aliats/des, avaluar les relacions de poder i planificar de manera més efectiva les seves accions d'incidència política. A continuació, incloem un llistat d'actors susceptibles a tenir en compte.

3.2.1 Actors institucionals de l'Estat espanyol

Personal tècnic de governs locals o institucions públiques

Des dels governs locals es poden realitzar accions de sensibilització cap a personal tècnic d'altres àrees de de cooperació del mateix ajuntament i/o d'altres governs locals. També organitzar o facilitar reunions amb les persones

defensores que es coneixen o amb les quals hi ha contacte, promovent així l'intercanvi constant d'informació sobre el context. Amb això es busca generar confiança i interès cap a les causes i persones que les defensen. Aquesta sensibilització es pot fer de manera formal o informal. El propòsit és motivar a l'acció en el marc específic dels seus mandats o funcions.

Personal polític de governs locals o institucions públiques

Es poden realitzar accions de sensibilització cap al personal polític sobre el context, per exemple, a través de l'enviament de fitxes de context formals o de la celebració de reunions i comunicacions més informals. Una altra possibilitat és realitzar accions formatives sobre les normatives internacionals, nacionals i autonòmiques sobre el tema, els contextos, els factors que originen les greus violacions, les responsabilitats i les possibilitats d'acció per a la protecció de drets i de les persones defensores.

Les peticions d'accions són àmplies i dependrà de cada cas, però poden ser cartes, preguntes en els plens, trucades, fotografies amb les persones defensores per a publicar a les xarxes socials, acompanyament i observació d'audiències i altres que es detallen més endavant. Així mateix, es poden sol·licitar accions de més obstinació i contundència, com influenciar decisions en espais polítics de les seves competències en coherència amb el respecte integral als DH i evitar polítiques amb impacte negatiu sobre els DH.

Igualment, es pot pressionar des dels grups polítics dels diferents partits cap als seus homòlegs a nivell regional, estatal i europeu. Un cas paradigmàtic en l'Estat espanyol és el que succeeix amb el Poble Sahrauí i les violacions sistemàtiques per part del Marroc. Hi ha una estreta relació històrica entre el Poble Sahrauí i entitats de la societat civil catalana. Molts ajuntaments estan agermanats amb els campaments de Tinduf i col·laboren amb les organitzacions del seu teixit municipal que donen suport a la seva causa. La pressió des de la militància o grups polítics municipals, autonòmics al govern central hauria

Es pot pressionar des dels grups polítics dels diferents partits cap als seus homòlegs a nivell regional, estatal i europeu.

de ser una via de pressió per a condicionar decisions d'aquest a favor de l'autodeterminació i respecte dels DH i del seu territori.

Aquests són només alguns exemples que serveixen per a subratllar que, depenent dels destinataris de l'acció, caldrà adaptar les peticions, la forma d'acostament i les accions.

3.2.2 Ciutadania en general

Els governs locals poden realitzar accions per a sensibilitzar sobre la situació, explicar les causes o factors que estan a la base de les violacions als DH; mostrar suport o evidenciar la importància de les reivindicacions de les persones defensores i de la seva feina, organitzant esdeveniments, fent declaracions públiques o visibilitzant-les a les xarxes socials institucionals. També es poden proposar accions com l'enviament de cartes i mostres de suport o establint clàusules de compra pública responsable davant empreses involucrades en greus violacions als DH i ambientals.

En l'articulació entre governs i entitats locals és important l'esperit de col·laboració des dels respectius mandats. El paper dels governs locals és fonamental per a facilitar l'acció i proporcionar els elements perquè es pugui dur a terme. Si durant un esdeveniment públic un govern local demana a la ciutadania l'enviament de cartes, cal que l'organització que ha sol·licitat l'acció faciliti una proposta de text i indiqui les adreces correctes on enviar-les, les dates estratègiques i, en molts casos, una breu guia per a l'enviament. D'aquesta manera s'estarà promocionant pressió internacional a partir d'accions coordinades entre titulars d'obligacions, responsabilitats i la mateixa ciutadania

La Comunitat de Pau de San José de Apartadó (Colòmbia) i la seva Xarxa de Suport: institucions i entitats unides per una causa

La Comunitat de Pau de San José de Apartadó es va conformar el 23 de març de 1997 com una iniciativa de defensa de la vida i el territori, i resistència civil noviolenta davant del conflicte armat a Colòmbia.

Malgrat les recurrents amenaces, bloquejos econòmics, estigmatització, assassinats i massacres, ha aconseguit persistir en el territori gràcies a una sèrie d'estratègies pròpies, com la visibilització davant el món de la seva situació. **Una de les principals fortaleses de la Comunitat, en matèria d'autoprotecció col·lectiva, ha estat la construcció i el manteniment d'una àmplia i diversificada xarxa de relacions de confiança amb organitzacions internacionals que caminen al seu costat**.

La Xarxa Europea de suport a la Comunitat de Pau de San José de Apartadó compta, a dia d'avui, amb tres organitzacions d'acompanyament internacional en terreny, ajuntaments i regidories de diversos països, membres de Parlaments nacionals i autonòmics i del Parlament Europeu, organitzacions socials i xarxes d'organitzacions europees, sectors de l'acadèmia, confessions religioses i juristes. Aquesta estratègia ha permès donar a conèixer internacionalment a la Comunitat i la seva labor en defensa de la vida pagesa i del territori. **A través de gires internacionals, de la participació en festivals, de la projecció de documentals o de dur a terme accions d'incidència s'ha posicionat aquest procés pagès de defensa del seu territori i construcció de pau des de baix.**

Sempre sota les indicacions de la Comunitat, la Xarxa de Suport preveu accions preventives i reactives, que inclouen diverses activitats adreçades tant a institucions internacionals com a les de l'Estat i el Govern colombià. Aquesta conjunció de voluntats representa un suport a la Comunitat en el seu esforç per romandre al territori, malgrat els grans interessos econòmics i la fustigació per part d'autoritats locals i militars, que se suma a la presència constant de diversos actors armats il·legals que l'agredeixen de manera sistemàtica.

3.2.3 Incidència més enllà de les nostres fronteres

Els governs locals i les entitats supramunicipals tenen accés a institucions més enllà de les fronteres autonòmiques i nacionals, a les quals és més difícil que entitats locals i persones defensores dels DH puguin accedir. En aquest sentit, els governs locals tenen un important paper en la mesura en què poden exercir de "corretja de transmissió", per a portar la informació que els han compartit les persones i organitzacions defensores, així com les organitzacions locals. Poden realitzar accions de sensibilització cap a aquests poders, proposar accions enfront de representants de l'Estat espanyol a nivell d'un país tercer (ambaixades o agències de cooperació), de la Unió Europea o del sistema de les Nacions Unides.

Els governs locals poden exercir de "corretja de transmissió", per portar la informació que els han compartit les persones i les organitzacions defensores, així com les organitzacions locals.

Institucions espanyoles davant d'un país tercer

Des dels governs locals es pot fàcilment contactar a l'Ambaixada de l'Estat espanyol al país tercer explicant el cas concret objecte de preocupació, compartint la informació rebuda, preguntant si han estat al corrent d'una situació o fet, demanant que es trobin amb les organitzacions i persones defensores o sol·licitant, entre altres coses, que esmentin el cas en les seves relacions amb el govern del corresponent país, que visitin a l'organització en la seva seu o que facilitin visats per a gires i visites.

Cal recordar que en uns certs països hi ha representacions de la Cambra de Comerç espanyola, per la qual cosa, en cas de violacions de DH i ambientals que involucrin de manera directa o indirecta empreses, es pot contactar amb la seu de la Cambra de Comerç per demanar informació, instar que escoltin les comunitats i sol·licitar accions per a evitar violacions. Aquest tipus d'accions dutes a terme per governs locals són molt rellevants ja que sol ser molt difícil que aquestes institucions responguin i subministrin informació a organitzacions de la societat civil.

Davant la Unió Europea

Els governs locals poden contactar i enviar informació a les i els eurodiputats al Parlament Europeu per sensibilitzar-los sobre un cas i demanar-los que el visibilitzin a través de les diferents eines que tenen a la seva disposició (com cartes, preguntes parlamentàries o publicacions a les xarxes socials) i/o reunir-se amb les persones implicades (en cas de visites a Brussel·les de les persones defensores o en cas de visita al país per part de comissions/delegacions del Parlament).

Cal aprofitar el contacte privilegiat que, com a governs locals, es té amb la Representació Permanent de l'Estat espanyol davant la Unió Europea[19], atès que aquesta juga un paper clau en la defensa dels interessos de l'Estat espanyol, especialment en el si del Consell de la Unió Europea. També volem recordar que existeixen espais treball com el Grup «Drets Humans» (Grup «COHOM») que s'ocupa dels aspectes de la política exterior de la Unió Europea amb els DH així com grups geogràfics que donen suport als processos decisoris del Consell de la Unió Europea.[20] Pot ser molt útil traslladar a la persona de la Representació Permanent que participa d'aquest grup la informació sobre casos de persones defensores en risc demanant totes les accions possibles de diplomàcia per a assegurar la seva protecció. També es pot posar en contacte a les persones defensores i organitzacions locals amb la Representació Permanent perquè es puguin conèixer i escoltar els testimonis de primera mà.

Cal aprofitar el contacte privilegiat que, com a governs locals, es té amb la Representació Permanent de l'Estat espanyol davant la Unió Europea

19 Els noms i les dades de contacte de la Representació Permanent són públics i es troben en el següent enllaç.

20 En matèria d'afers exteriors, el Consell de la Unió Europea compta amb els següents òrgans preparatoris sectorials [maig de 2025]: Grup «Drets Humans» (COHOM); Grup «Relacions Transatlàntiques» (COTRA); Grup «Europa Oriental i Àsia Central» (COEST); Grup «Associació Europea de Lliure Comerç» (AELC); Grup «Regió dels Balcans Occidentals» (COWEB); Grup ad hoc «Procés de Pau a Orient Pròxim» (COMEPP); Grup «Orient Pròxim i Golf» (OPG); Grup «Machrek i Magreb» (MAMA); Grup «Àfrica» (COAFR); Grup «Àfrica, Carib i Pacífic» (ACP); Grup «Àsia i Oceania» (COASI); Grup «Amèrica Llatina i Carib» (COLAC). Es pot accedir al llistat complet aquí.

Davant de les Nacions Unides i, en particular, el Consell de DH

De la mateixa manera que davant la Unió Europea, l'Estat espanyol té una Missió Permanent davant del el Consell de Drets Humans de les Nacions Unides a Ginebra. El Consell de Drets Humans és un espai molt important per a la vigilància del compliment dels DH al món. Per a les organitzacions socials és un espai clau, però de difícil accés sobretot per raons financeres. Com a govern local es pot ajudar a visibilitzar un cas transmetent la informació a la Missió Permanent, fomentar reunions (presencials o virtuals) amb les organitzacions defensores, sol·licitar la intervenció de la Missió Permanent davant d'informes dels mecanismes especials, etc.[21]

Com a govern local es pot donar suport a un cas; transmetent la informació a la Missió Permanent o sol·licitant la seva intervenció davant d'informes dels mecanismes especials.

Població de l'entorn de les persones defensores dels DH

Es podria pensar que, com a govern local, no s'exerceix un paper directe en l'entorn on desenvolupen la seva tasca les persones defensores dels DH. Tanmateix, sí que és possible dur a terme accions que posin en relleu la importància de les causes que aquestes persones defensen i del seu treball. Per exemple, es poden visibilitzar les seves accions a través de les xarxes socials institucionals, fer visites, promoure declaracions i comunicats públics o impulsar l'enviament de cartes de suport. Així, els governs locals mostren el seu compromís i contribueixen a generar un entorn més segur per a les persones defensores i amb lideratge social, reforçant la seva legitimitat.

De fet, el suport de l'entorn i el reconeixement per part de les comunitats i col·lectius als quals pertanyen les persones defensores contribueixen a crear espais més segurs i actuen com a contrapès davant els intents dels agressors de deslegitimar-les o de trencar la cohesió comunitària.

21 Els noms i dades de contacte de la Missió Permanent són públics i es poden trobar en el següent enllaç.

3.3 Accions internes

«La Llei reconeix expressament la competència dels ens locals en la cooperació internacional i com a actors de l'acció exterior, [...] a més, els adjudica un paper rellevant en la seva execució i incidència política dels DH.».[22]

Partint dels exemples fins aquí esmentats i recordant que tant la Llei estatal 1/2023 de Cooperació per al Desenvolupament Sostenible i la Solidaritat Global com la Llei catalana 26/2001 de Cooperació al Desenvolupament defineixen els àmbits de competència dels ens locals, a continuació es presenten una sèrie d'**exemples d'accions que possibiliten la concreció d'aquests compromisos per part dels governs locals i que es poden utilitzar per a amplificar les accions de protecció internacional dels DH.**

3.3.1 Mocions i declaracions municipals

Les mocions i declaracions, sovint utilitzades pels governs locals, tot i que no són vinculants a nivell legal, són eines clau per a visibilitzar i donar suport a les persones, organitzacions i comunitats defensores en risc, enviant un missatge polític a les autoritats locals i nacionals de tercers països, així com a la comunitat internacional. Alhora, constitueixen una eina important de sensibilització cap a la ciutadania, mostrant el compromís del govern local i sensibilitzant en la corresponsabilitat. No obstant això, no n'hi ha prou amb emetre-les, ja que la clau està a visibilitzar-les i complir-les.

22 REDS (2024). *Competències municipals per a la incidència política en la protecció internacional dels DH (Llei 1/2023)*. Col·lecció Local Global. Disponible aquí.

3.3.2 Programes de protecció temporal

A l'Estat espanyol, i específicament a Catalunya, existeixen des de fa anys diversos programes temporals de protecció de persones defensores dels DH. Aquests programes estan dissenyats per a proporcionar "un respir" i suport a les persones defensores que enfronten riscos greus a causa de la seva labor en els seus països d'origen. Aquestes iniciatives, impulsades per institucions públiques en col·laboració amb organitzacions locals, poden oferir mesures com allotjament durant la seva estada o accés a diferents serveis. A més, busquen enfortir la xarxa de suport de les persones defensores (si així ho desitgen) mitjançant accions d'incidència local, nacional i internacional, mentre es promou la sensibilització sobre les causes que defensen. Compten també amb un pla d'acompanyament al retorn i, en alguns casos, de delegacions posteriors a aquest.

3.3.3 Xarxes i aliances internacionals

Els ens locals poden unir-se a xarxes per a coordinar accions conjuntes amb actors que estan treballant en iniciatives similars. Existeixen exemples reeixits de xarxes conformades per societat civil i institucions locals, com la Taula Catalana per a la Pau i els Drets Humans a Colòmbia, de la qual a més d'organitzacions i col·lectius de la societat civil catalana, participen institucions com a "membres observadors", l'acabada de conformar Taula Catalana per als Drets Humans i la Pau a Amèrica Central, o la Coordinadora Catalana d'Ajuntaments Solidaris amb el Poble Sahrauí, entre d'altres.

L'estatus d'"observador" d'institucions públiques en xarxes de la societat civil

Ser membre observador és una excel·lent via perquè ens locals i entitats supramunicipals formin part de xarxes de la societat civil, com la Taula Catalana per a la Pau i els Drets Humans a Colòmbia. Aquest estatus permet a les institucions públiques participar, informar-se i col·laborar de manera flexible, obtenint diversos beneficis:

- **Accés a informació valuosa i xarxes de suport**: les institucions locals poden conèixer de prop les experiències i estratègies de les organitzacions de la societat civil, així com accedir a dades i informes que ajuden a informar les seves polítiques i decisions en matèria de DH.
- **Foment de la col·laboració sense interferir en la independència de la xarxa:** l'estatus d'observador permet a les institucions polítiques locals mantenir un rol de col·laboració sense comprometre la independència i l'autonomia de la societat civil. Això evita conflictes d'interessos i assegura que les decisions de la xarxa romanguin en mans dels membres plens.
- **Establiment de relacions i aliances estratègiques:** en assistir a reunions i activitats de la xarxa, les institucions locals poden enfortir relacions amb actors clau, generant sinergies que millorin la implementació de les seves pròpies polítiques de DH.
- **Entendre i donar suport a la defensa dels DH:** aquest estatus permet a les institucions locals comprendre les preocupacions de la societat civil en temes de pau i DH, permetent-los adoptar una postura informada i alineada amb els objectius col·lectius, sense que en molts moments els seus rols institucionals es vegin afectats per decisions d'aquestes.

Per tot això, la filiació com a observador és un pont efectiu perquè les institucions locals s'integrin en el treball de la societat civil, col·laborant i aprenent de les seves pràctiques, sempre en consideració de la seva naturalesa institucional.

3.3.4 Interpel·lacions, preguntes i altres accions

Dins de les accions indirectes, i com a exemple d'acció d'incidència de "baix cap amunt", esmentem aquí les interpel·lacions i les preguntes parlamentàries, tant a nivell autonòmic, estatal i de la Unió Europea. Els governs locals, en l'àmbit de les seves accions d'incidència en la protecció internacional dels DH, a través dels seus grups polítics representats en els diferents nivells esmentats, poden pressionar i incidir perquè es presentin interpel·lacions i preguntes parlamentàries sobre casos concrets, per exemple, de persones defensores o sobre situacions de caràcter global relacionades amb la promoció i protecció dels DH.

Així mateix, poden incidir perquè les persones representants dels seus grups polítics en els diferents nivells (autonòmic, estatal i internacional), duguin a terme accions a través dels diferents mecanismes que existeixen (per exemple: compareixences, audiències oficials en comissions, resolucions parlamentàries, missions oficials de membres de parlaments a tercers països, etc.).

Pressupostos per a la protecció de les persones defensores

La inclusió de línies pressupostàries destinades a la protecció de les persones defensores de DH és essencial per a garantir la seva labor en un entorn segur. No es tracta únicament de finançar projectes, sinó d'integrar rúbriques que optimitzin les tasques de protecció i autoprotecció. Això implica destinar recursos a activitats com, per exemple:

- Gires d'incidència a nivell nacional i internacional.
- Formació enfocada a la protecció integral i als DH.
- Traducció de documents per a poder difondre a actors identificats d'incidència d'altres països.
- Dotació d'equipaments relacionats amb la protecció i l'autonomia.

Adoptar una mirada de protecció en els projectes també significa tenir flexibilitat en la seva implementació. En contextos inestables i de constant repressió no sempre es pot planificar i/o tenir la certesa que tot allò planificat es pugui executar com estava planejat.

3.4 Accions externes

3.4.1 Cartes a autoritats o a altres actors en tercers països

Què són i per a què serveixen?

Les cartes són comunicacions escrites, públiques o privades, enviades a autoritats (governs, institucions civils i militars) de tercers països, per part dels governs locals.

«Una altra acció que sembla tenir una gran influència, especialment quan se'ns sol·licita, és l'enviament d'una carta [...]. Al principi, era molt escèptic respecte al possible impacte d'aquestes accions, preguntant-me quin efecte podrien tenir en un país on els DH són sistemàticament vulnerats. Però vaig adonar-me que realment tenen un impacte significatiu, especialment per a les persones defensores, ja que poden ajudar a resoldre situacions o, com a mínim, generar una resposta a les seves demandes. A més, aquesta és una acció que ens resulta molt senzilla i que el marc legal ens permet dur a terme.»

Personal tècnic de l'àrea de Cooperació Internacional d'un ajuntament català.

Els objectius de les cartes dependran de cada cas, i poden respondre a una acció "preventiva", o "reactiva". Normalment, es realitzen a partir d'una petició formulada per organitzacions locals en estreta col·laboració amb organitzacions, comunitats, persones defensores dels DH en països tercers (titulars de drets). Les organitzacions locals seran les que podran aportar la informació i les peticions específiques segons el cas.

Elements clau a tenir en compte

- Exposar l'objectiu de la carta de manera clara i precisa des de l'inici. El missatge ha de ser fàcil d'entendre i centrar-se en la sol·licitud específica que s'està fent.
- Pensar, juntament amb les organitzacions que sol·liciten la carta, a qui hauria d'anar dirigida (reflexionant sobre: qui té el poder de realitzar les accions que es demanen, qui en té la responsabilitat i a qui podem accedir de forma realista).
- Utilitzar un to respectuós, reconeixent els possibles esforços realitzats per part de les persones destinatàries de la carta. Al mateix temps, és important mantenir una postura ferma en relació amb el que s'estableix en el Dret Internacional dels Drets Humans, i el deure d'actuar.
- Mostrar coneixement del context al qual es fa referència, emprant informes d'organitzacions reconegudes, dades i fonts verificades per a donar sentit a la nostra petició/preocupació. És necessari detallar els fets concrets, de la forma més precisa possible i sempre després d'haver verificat allò que es pot o no es pot compartir amb les persones defensores.
- Formular peticions clares, el més concretes possibles i sobre les quals hi hagi possibilitat real de seguiment. En aquest sentit, és important explicitar que es farà monitoratge a la situació exposada a la carta.
- Assegurar el monitoratge i seguiment a les peticions realitzades. Aquest pas és fonamental per a aconseguir l'impacte requerit i per a l'efectivitat de pròximes accions similars.
- Incloure clarament qui emet o signa la carta i a qui va dirigida. Posar exactament els noms, les fórmules de cortesia apropiades i les adreces físiques o de correu electrònic.

Exemple de carta

El 2024, alcaldes i alcaldesses i caps de cooperació d'ajuntaments europeus, van emetre una carta pública, dirigida a autoritats nacionals, regionals, locals; civils i militars de la República de Colòmbia.

A través de la missiva es va alertar de l'assetjament i risc permanent en el qual viuen els membres de la Comunitat de Pau de San José de Apartadó, i es van sol·licitar accions concretes a diferents instàncies que es poden llegir al final de la carta.[23]

Europa, 18 de marzo de 2024

Comunidad de Paz de San José de Apartadó

Aniversario 27 años - Inauguración reservas ambientales

Carta abierta dirigida a:

Autoridades nacionales, regionales, locales; civiles y militares
República de Colombia

Los abajo firmantes somos representantes de instituciones y organizaciones europeas que caminamos junto a la Comunidad de Paz de San José de Apartadó desde hace muchos años. En este caminar hemos aprendido a reconocer **el inmenso valor que tiene la coherencia de la Comunidad de Paz en la defensa de la Vida y el territorio desde la noviolencia**.

Con la presente carta, intercedemos ante las autoridades colombianas para expresar nuestra preocupación **sobre el riesgo permanente en el que todavía tienen que vivir los miembros de la Comunidad y como respaldo a la delegación que justamente entrega esta carta**.

La Red europea de apoyo a la Comunidad de Paz de San José de Apartadó está integrada por representantes de Alemania, Austria, Bélgica, España, Francia, Italia, Portugal y Reino Unido. Esta delegación será testigo de la inauguración de varios espacios territoriales colectivos como reserva medioambiental. A cada espacio se le asignará simbólicamente el nombre de defensores/as de DDHH y algunos/as de los protagonistas de la noviolencia y la paz reconocidos internacionalmente; muchos de ellos/as cercanos a nuestras instituciones como es el caso de Carla Mariani y Lelio Basso (Italia), Arcadi Oliveres (España), Sus Van Olmen (Bélgica), entre otros.

23 Carta oberta a les autoritats de Colòmbia. Disponible aquí.

Fer la carta pública o privada? Avantatges i desavantatges

És fonamental que des de l'inici del procés les organitzacions acordin la seva posició entorn la publicació de la carta, ja tant el seu contingut com funció depenen d'aquesta decisió. En aquest sentit, cal tenir en compte els principis d'Acció Sense Dany i els acords establerts amb les persones defensores dels Drets Humans pel que fa a la seva exposició pública.

En el cas de cartes privades, en comptes de centrar-se exclusivament en el problema, els governs locals poden proposar solucions concretes o suggerir col·laboracions. Aquesta postura demostra una voluntat de treballar conjuntament en la qüestió i pot obrir espais per al diàleg. També es recomana incloure en còpia l'organització que va plantejar la sol·licitud, per facilitar el seguiment.

En el cas de cartes públiques, s'obre un ventall més ampli de possibilitats per a l'organització que les sol·licita, ja que pot: publicar-les a les seves xarxes socials; enviar-les als mitjans de comunicació; o utilitzar-les en reunions amb governs de països tercers com a eina de pressió. Aquest tipus de comunicació també serveix per visibilitzar la situació, atès que pot atreure l'atenció internacional.

3.4.2 Delegacions en terreny

Què són i per a què serveixen?

Les delegacions en terreny, realitzades per governs locals en coordinació amb organitzacions de la societat civil, són viatges que permeten una comprensió més profunda de la realitat al país tercer, enforteixen les relacions amb els actors locals (tant amb titulars d'obligacions com titulars de drets) i permeten recollir testimonis directament de les persones defensores, obtenint així més elements per a l'anàlisi. **Les delegacions també permeten realitzar importants accions d'incidència política amb actors locals del país visitat i ofereixen informació de primera mà per a la planificació i revisió d'altres estratègies.**

Elements clau per a tenir en compte

La presència d'una delegació de governs locals –a les quals solen i poden sumar-se representants d'entitats locals– en una comunitat, organització o col·lectiu de persones defensores, entrevistant-se amb elles i visibilitzant aquestes accions, és una important eina de protecció. No obstant això, també les pot exposar a represàlies. Per a evitar-ho, és important:

- Visibilitzar tot el procés col·lectiu, la comunitat o l'organització defensora dels DH i no sols els lideratges: això contribueix al fet que el risc es dilueixi i no es concentri en una sola persona (vegeu l'apartat 1.1.2. Acció Sense Dany). De la mateixa manera, és important ser molt transparents amb les persones defensores d'allò que implica una visita internacional, el seu abast, i, sobre tot, les seves limitacions.

- En coordinació amb les organitzacions locals i les persones defensores del país tercer, és important anunciar la visita i, dins de les possibilitats i mitjans, realitzar comunicacions prèvies (cartes o crides) amb: les autoritats del país a visitar, tant a nivell local com nacional; els organismes multilaterals; les autoritats del país d'origen de la delegació (Ambaixada de l'Estat espanyol, Delegació de la UE, Delegació de Govern de Catalunya, etc.).

- Durant el desenvolupament de la visita, és important realitzar reunions amb les autoritats del tercer país, tant a nivell local (institucions civils i militars que tinguin jurisdicció) com a nivell nacional, insistint en la preocupació per a la situació de les persones defensores visitades i les problemàtiques que enfronten.

- Per a no transmetre la idea que la visita és un fet puntual, tant per a les persones defensores com per a les autoritats locals i nacionals del país visitat, és important mostrar que s'està duent a terme un seguiment real.

Particularment rellevants poden resultar les comunicacions i interlocucions que se sostinguin amb empreses del mateix país assenyalades d'estar directament o indirectament vinculades a violacions dels DH reportades per les comunitats i organitzacions visitades.

Exemple de delegacions en terreny

A l'octubre de 2024, com a part del seguiment al retorn al país d'origen (Colòmbia) de les persones defensores acollides a Catalunya a través del Programa de Protecció dels DH, es va realitzar una delegació formada per representants d'institucions públiques i organitzacions catalanes.

«[...] la coordinadora de la Taula [Catalana per la Pau i els Drets Humans a Colòmbia], Mari Vera, ha format part de la delegació catalana en el marc del seguiment del Programa de protecció de persones defensores dels drets humans (PCPDDH). Per a optimitzar al màxim el viatge, quatre dies abans va participar en reunions d'incidència, anàlisi de conjuntura i actualització de la situació de drets humans al Catatumbo acompanyant l'ASCAMCAT amb IAP i PBI, organitzacions de la Taula».[24]

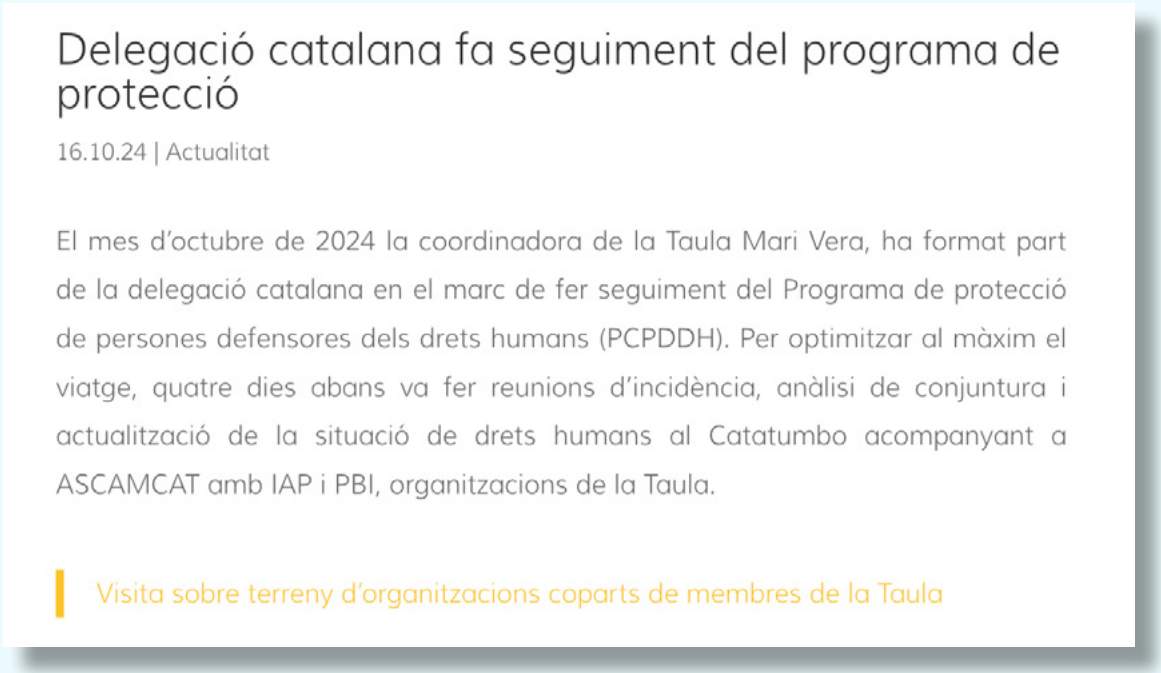

Delegació catalana fa seguiment del programa de protecció

16.10.24 | Actualitat

El mes d'octubre de 2024 la coordinadora de la Taula Mari Vera, ha format part de la delegació catalana en el marc de fer seguiment del Programa de protecció de persones defensores dels drets humans (PCPDDH). Per optimitzar al màxim el viatge, quatre dies abans va fer reunions d'incidència, anàlisi de conjuntura i actualització de la situació de drets humans al Catatumbo acompanyant a ASCAMCAT amb IAP i PBI, organitzacions de la Taula.

Visita sobre terreny d'organitzacions coparts de membres de la Taula

24 TAULA CATALANA PER LA PAU I ELS DRETS HUMANS A COLÒMBIA (2024). *Delegació catalana fa seguiment del programa de protecció.* Disponible aquí.

3.4.3 Esdeveniments públics

Què són i per a què serveixen?

Molts ajuntaments i organitzacions locals realitzen esdeveniments públics. No obstant això, és important diferenciar entre els esdeveniments públics de sensibilització i aquells amb objectius d'incidència política per a la protecció internacional dels DH.

Esdeveniments de sensibilització

Busquen informar i crear consciència entre el públic sobre un tema específic, generalment apel·lant a les emocions i experiències personals de les persones defensores. Encara que siguin activitats valuoses per a captar l'atenció i generar empatia, els esdeveniments de sensibilització no necessàriament tenen un enfocament directe cap al canvi de polítiques o cap a la pressió a actors específics. Tot i això, pot ser interessant proposar a la ciutadania accions clares de visibilització o incidència (la signatura d'una carta al final d'un esdeveniment, fotos amb etiqueta, etc.)

Un exemple d'aquesta mena d'esdeveniments pot ser una xerrada d'una persona defensora jove en un institut català, on els i les estudiants poden identificar-se amb la persona defensora per tenir una edat similar o parlar un llenguatge semblant.

Esdeveniments d'incidència política

Tenen un propòsit explícit de generar influència en les persones responsables de la presa de decisions, instar canvis de política o mobilitzar recursos en favor de persones defensores. Inclouen elements com la participació d'actors polítics, taules rodones o l'anunci de compromisos oficials. A més d'informar, busquen aconseguir un compromís tangible d'autoritats locals, nacionals o internacionals.

Per exemple, els esdeveniments o seminaris en els quals participen actors polítics locals, nacionals i internacionals, en els quals a més de sensibilitzar, s'insta els i les representants polítiques a donar suport a mesures de protecció, com les resolucions en favor de persones defensores amenaçades, la seva inclusió en programes d'acolliment temporal o l'expedició de visats.

Elements clau a tenir en compte

Per a organitzar un esdeveniment públic amb un objectiu d'incidència política és fonamental tenir en compte certs elements que ajuden a maximitzar el seu impacte i a aconseguir els objectius de canvi i pressió política:

- Establir un objectiu específic d'incidència abans de planificar l'esdeveniment, identificant prèviament el compromís que es vol aconseguir per part de les persones prenedores de decisions. Com obtenir el suport de representants polítics, una resolució de suport o compromisos de protecció a persones defensores en risc.
- Identificar i convocar a actors clau que puguin amplificar el missatge i donar suport als objectius d'incidència. Això inclou, per exemple, convidar a representants polítics, representants d'organitzacions de DH, persones de la acadèmia i mitjans de comunicació. La presència d'aquestes figures ajuda a legitimar i donar visibilitat a l'esdeveniment.
- Dissenyar una estructura dinàmica que permeti no sols l'exposició de la problemàtica, sinó també la discussió d'accions concretes. Això pot incloure taules rodones, espais per a preguntes i respostes i peticions clares de compromisos.
- Preparar missatges i narratives clares, enfocades en l'acció. És oportú incloure dades específiques, testimonis de persones defensores i propostes concretes que facilitin l'adopció de mesures.
- Sol·licitar i registrar compromisos específics dels assistents influents i comunicar els resultats esperats una vegada finalitzat l'esdeveniment. Aquest pas contribueix a enfortir el seguiment posterior.
- Desenvolupar una estratègia de comunicació per a maximitzar la visibilitat de l'esdeveniment en xarxes socials i mitjans de comunicació, així com per realitzar un seguiment dels compromisos adquirits augmenta l'impacte de l'acció. Això també pot incloure l'ús d'etiquetes i *hashtags* a les xarxes socials per a amplificar el missatge.

Actes simbòlics

Els actes simbòlics, com els minuts de silenci durant un esdeveniment públic o una reunió institucional en el marc de les commemoracions, poden exercir un paper important per visibilitzar les lluites de les persones defensores i generar consciència en la ciutadania.

Aquests actes poden contribuir significativament a reforçar la legitimitat de les accions d'incidència i a sensibilitzar a la societat sobre la importància de protegir aquelles persones que defensin els DH.

Per exemple, es pot promoure un minut de silenci en un Ple de l'Ajuntament respecte a una situació específica i posteriorment visibilitzar l'acció per mitjans locals o a les xarxes socials, etiquetant persones o institucions clau.

3.4.4 Trucades a autoritats locals i a altres instàncies

Què són i per a què serveixen?

Les trucades telefòniques a autoritats locals d'altres països poden ser tant accions preventives com reactives, responent a situacions d'urgència de persones defensores dels DH o com a part d'una estratègia de pressió continuada en el temps. En tot cas, aporten visibilitat i legitimitat: el sol fet que un representant d'un govern local truqui a una autoritat homòloga d'un país tercer constitueix un missatge fort de suport, augmentant la legitimitat de les persones defensores i de les causes que defensen i contribuint a mitigar el risc que enfronten.

Elements clau per a tenir en compte

Per la seva pròpia naturalesa, una trucada sol ser bastant breu, i no necessàriament s'haurà informat prèviament la persona que rebrà la trucada. Per això, perquè les trucades a autoritats de tercers països siguin efectives i s'emmarquin en una estratègia de protecció internacional dels DH i de les persones defensores és important:

- Preparar un guió curt, directe amb idees força i sol·licituds puntuals en un to amigable.
- Aclarir prèviament el càrrec i la jurisdicció de l'autoritat que es contactarà, així com les peticions realistes que es poden formular (de la mateixa manera que en les cartes o en les reunions).
- Acordar sempre els continguts amb les persones defensores involucrades (o les entitats locals que fan de pont) ja que, sense voler, es podrien generar impactes negatius. Un exemple recurrent és que les autoritats de països tercers, emmarcant la protecció des d'un enfocament militarista, ofereixin escortes o l'enviament de patrulles a la comunitat o a casa de la persona defensora. En moltes oportunitats les persones defensores o les comunitats no volen en absolut aquesta classe de suport o presència, ja que els pot posar en risc.
- Preparar respostes –amb el suport de l'organització que demana la trucada– enfront de possibles assenyalaments i difamacions com, per exemple: «la persona defensora esmentada és una terrorista» o «sempre denuncien, però no és veritat que estan amenaçades».
- Evitar en tot moment entrar en confrontació o desviar-se a temes no relacionats amb l'objectiu de la trucada: limitar-se a expressar la preocupació i les peticions acordades, i deixar clar que la comunitat internacional, a través de qui realitza la trucada, està donant seguiment a la situació.
- Un cop finalitzada la trucada convé enviar un correu electrònic recollint els acords establerts (si n'hi ha hagut).

3.4.5 Missions de verificació

Què són i per a què serveixen?

Les missions de verificació són viatges realitzats a un país tercer en la qual un grup de persones es desplaça a una zona específica per a investigar i documentar presumptes o demostrades violacions de DH. L'objectiu principal és recopilar informació verificada, testimoniatges i proves que permetin analitzar la situació en terreny, formular recomanacions i, a través d'accions posteriors de seguiment i d'incidència, monitorar el compliment d'aquestes. Les missions de verificació solen realitzar-se a petició d'organitzacions locals que treballen en els contextos on se sol·licita aquest tipus d'acció i, per tant, tenen un paper fonamental en la preparació, desenvolupament, i seguiment de la missió. La missió pot ser conformada només per membres de governs locals o incloure organitzacions locals i altres perfils rellevants, com a parlamentaris, càrrecs polítics, persones de l'àmbit acadèmic o expertes en la matèria.

La missió pot ser conformada només per membres de governs locals o incloure organitzacions locals i altres perfils rellevants, com parlamentaris, càrrecs polítics, persones de l'àmbit acadèmic o expertes en la matèria.

Es recomana la missió de verificació quan hi ha risc de violacions als DH, per exemple, en un context d'activitats d'empreses multinacionals o territoris (para)militaritzats on es registren altes taxes de violència. En aquest cas és una acció preventiva que busca evitar que es cometin greus violacions. Igualment, pot realitzar-se com a resposta a una greu violació dels DH, així com per comprovar possibles violacions que presumptament s'han perpetrat, com ho és un desplaçament forçat de població o una massacre, per citar alguns exemples. En aquest cas es tracta d'una acció reactiva.

Elements clau a tenir en compte

- Establir i delimitar clarament els objectius específics de la missió, així com els productes finals esperats (roda de premsa, comunicat, informe públic, entre d'altres). Tenint en compte aquests objectius s'han de revisar prèviament informes, denúncies i antecedents per entendre el context i la seva complexitat abans de la missió, així com mantenir un diàleg previ amb les organitzacions del territori o les organitzacions acompanyants.

- Definir i socialitzar prèviament els protocols i les mesures de seguretat per a l'equip que viatjarà, i coordinar-les amb les autoritats locals i les organitzacions presents a les zones que es visitaran.

- Les entrevistes i observacions directes han de seguir protocols ètics, assegurant la confidencialitat i evitant la revictimització i qualsevol altra acció que generi dany. Alhora, és crucial que la missió mantingui un enfocament el més rigorós i imparcial possible, evitant interpretacions que puguin esbiaixar les primeres resolucions.

- Realitzar una roda de premsa al final de la missió és, en general, part de l'estratègia d'incidència. Per això és important dedicar el temps necessari per a elaborar missatges que expliquin els primers acords i siguin útils per a la protecció dels DH.

- Elaborar un informe detallat i difondre'l és igual d'important que la mateixa visita. Aquest ha d'incloure el contingut resultant de la trobada, evidències i recomanacions específiques dirigides a les autoritats o organismes internacionals. Així mateix, han de preveure's amb anterioritat la seva publicació i difusió, l'estratègia a implementar-se per a fomentar el compliment de les recomanacions i la devolució a les organitzacions, comunitats i persones defensores que han participat. En aquest full de ruta, és important incloure també les accions d'incidència a realitzar dins dels mateixos governs locals, així com a nivell de comunitat autònoma, a nivell estatal i a nivell supranacional.

- Establir un sistema de monitoratge per a verificar que les recomanacions s'implementin. Igualment, és important que els governs locals, sempre en col·laboració amb les organitzacions locals, es comprometin a prendre accions en cas de represàlies o amenaces contra les persones, organitzacions i comunitats visitades.

Exemple de missió de verificació

El 2021, després de múltiples denúncies de greus violacions als DH ocorregudes en el marc de les protestes de Colòmbia, es va realitzar una missió de verificació a petició de persones defensores del país i de les entitats locals.

La Missió va ser formada per Diputades del Parlament Català; el director de Justícia Global de l'Ajuntament de Barcelona; delegades de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament; i organitzacions socials.

Dos mesos després es va publicar i va difondre l'informe de la Missió.[25]

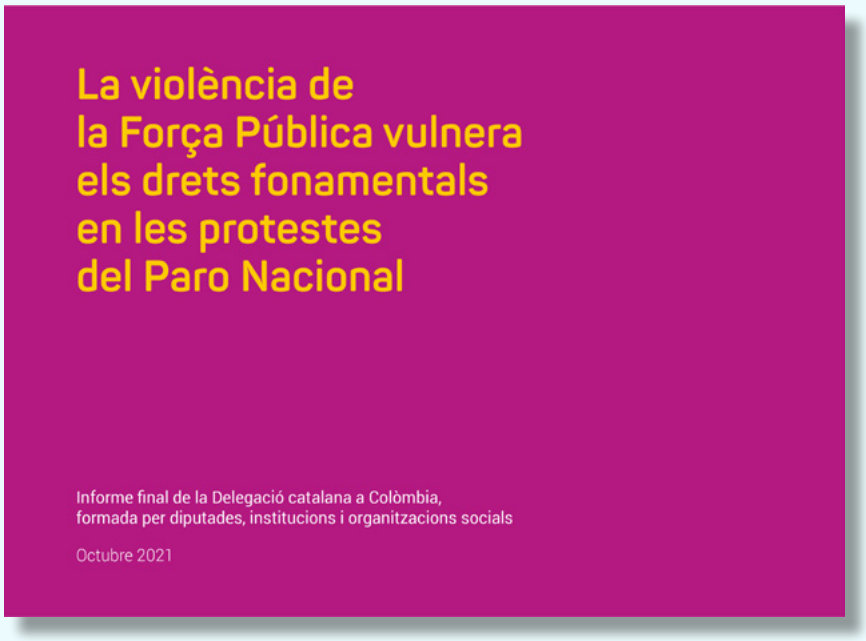

3.4.6 XARXES SOCIALS

Què són i per a què serveixen?

Les xarxes socials, utilitzades pels governs locals, són una eina important per a legitimar i amplificar missatges de les organitzacions locals i de les persones defensores, i fer-los arribar a una audiència global en temps real.

25 BASANTA, ANA (2021). *La violència de la Força Pública vulnera els drets fonamentals a les protestes del "Paro Nacional". Informe final de la Delegació catalana a Colòmbia, formada per diputades, institucions i organitzacions socials*. Taula Catalana per la Pau i els Drets Humans. Disponible aquí

En aquest sentit, la ràpida difusió d'informació sobre amenaces a persones defensores genera pressió internacional i atenció mediàtica, la qual cosa actua com un mecanisme preventiu enfront de possibles atacs. Així mateix, és una eina reactiva important per a visibilitzar el que passa i exigir el ple respecte dels DH, donant suport a la labor de les persones defensores.

D'altra banda, els missatges a les xarxes socials dels governs locals contribueixen a la protecció emocional de les persones defensores: manifestar públicament suport i seguiment expressa a les persones defensores que no estan soles.

Elements clau a tenir en compte

- Visibilitzar una trobada o reunió amb persones defensores contribueix a augmentar els costos polítics en cas d'agressions en contra seva. Per això és important visibilitzar aquestes trobades i etiquetar a actors clau com: institucions locals d'altres països; organismes internacionals com a agències de les Nacions Unides; ambaixades, en aquest cas, de l'Estat espanyol; delegacions de la UE per maximitzar l'abast i contribuir a visibilitzar la problemàtica a nivell internacional. Es recomana, que en el missatge quedi explicitat no només el suport a la labor de defensa dels DH sinó també el monitoratge que es farà posteriorment sobre la situació de risc de l'organització o persona defensora.

- Transmetre missatges relacionats amb la defensa dels DH i, en particular, mostrar suport amb iniciatives dutes a terme per les persones defensores contribueix a visibilitzar lluites col·lectives per a avançar en canvis més estructurals. Per això és important utilitzar etiquetes estratègiques, possiblement acordades prèviament, com #DefensoresDH #ProtecciódDefensores o #DretsHumans. Això pot augmentar la visibilitat i facilitar que altres organitzacions i persones interessades se sumin a la conversa.

- Col·laborar amb comptes oficials d'altres governs locals, ONG i organismes internacionals, compartint o comentant les seves publicacions, contribueix a crear una xarxa de suport digital que amplifica el missatge. Aquesta xarxa digital és important perquè cada vegada més, molts dels assetjaments, campanyes de difamació i amenaces succeeixen a través de les xarxes socials.

Exemples de xarxes socials

En aquest cas, es visibilitza que el director de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD) s'ha reunit amb una delegació de persones defensores de Colòmbia i Guatemala, juntament amb altres institucions de Catalunya, i entitats locals, totes dues etiquetades. D'aquesta manera s'ha contribuït a legitimar a les persones defensores a través de la xarxa de suport internacional amb la qual compten.

1 any sense Nallely i Edinson, 1 any d'impunitat.

El 19 de març de 2024, Nallely Sepúlveda (30) i Edinson David (14), de la @cdpsanjose, van ser assassinats a Colòmbia

Des de Catalunya denunciem la violència contra qui defensa la vida i el territori. Exigim justícia! @FiscaliaCol @alcaldiapartado @dhColombia

– Àrees de Cooperació Internacional dels ajuntaments de Girona @cooperacio_gi[26], Sant Boi de Llobregat @CooperacioSB[27] i Tarragona @cooperacio_tgn[28]

El doble crim, ocorregut el 19 de març de 2024, és un dels punts que demostren la persecució que pateixen les persones defensores del territori a Colòmbia i al món això com la impunitat en la qual es mantenen aquests actes de violència.

Amb motiu del seu aniversari, des de Reds es va pensar una acció conjunta de visibilització per part d'ajuntaments catalans, amb l'objectiu de demostrar que hi ha una xarxa internacional amb els ulls posats a Colòmbia, recordar els fets i denunciar la impunitat entorn a aquests.

26 Disponible aquí
27 Disponible aquí
28 Disponible aquí

3.4.7 Suport a les accions i activitats de les organitzacions

Què és i per a què serveix?

Mostrar suport a accions de les organitzacions socials pot tenir múltiples objectius: ampliar la seva visibilització; mostrar que els governs locals estan pendents de l'organització i les seves activitats; reforçar la legitimitat de la seva feina davant d'altres actors polítics i socials.

Elements clau a tenir en compte

Per poder mostrar aquest suport és necessari:

- Construir una relació de confiança mútua prèvia permet compartir amb tota transparència els objectius de les activitats, així com els missatges clau que es donaran. Aquests objectius i missatges permetran definir als governs locals la possibilitat real de mostrar aquest suport.
- Ser conscients que mostrar suport no té implicacions econòmiques ni tampoc representa una gran dedicació pel que fa a recursos humans, però sí pot tenir implicacions més polítiques.
- Preveure amb les organitzacions socials si, a més dels impactes positius previstos a través d'aquest suport, existeixen impactes negatius, principalment per a la protecció de les persones que participen en aquestes activitats i, si es dona el cas, buscar opcions i solucions.

Les maneres de mostrar suport poden ser molt variades:

- Participar activament en els esdeveniments i activitats organitzades.
- Acceptar incloure el logotip en el material de comunicació de l'activitat.
- Enviar salutacions a l'inici d'esdeveniments.
- Difondre a les xarxes socials el desenvolupament d'aquestes activitats.
- Ajudar en la convocatòria de les activitats.
- Oferir espais institucionals per a la realització de les activitats.

3.4.8 Reunions amb persones defensores dels DH

Què són i per a què serveixen?

Aquestes reunions se celebren entre els governs locals i les persones defensores, normalment acompanyades per organitzacions locals, per escoltar testimoniatges de primera mà, conèixer-se i construir relacions de confiança. Serveixen per entendre millor el context i les necessitats més urgents, compartir capacitats i limitacions, així com construir i articular estratègies de protecció tenint en compte els punts anteriors.

Elements clau a tenir en compte

Encara que aquestes reunions entren, en moltes ocasions, en una agenda plena i podrien ser vistes com "una reunió més", s'ha d'entendre la importància que tenen per a les persones defensores. També cal comprendre el desgast emocional i la complexitat que pot ser per a elles explicar repetidament la difícil situació que viuen. Per això és important tenir en compte que:

- El govern local pot identificar les accions a dur a terme amb l'objectiu de donar suport a la situació de DH que enfronten les persones defensores. En aquest sentit és important no limitar-se a preguntar «què podem fer?», sinó entaular una conversa franca sobre necessitats, capacitats i limitacions perquè la reunió sigui el més positiva i profitosa possible per a totes dues parts.
- També pot compartir contactes d'institucions i representants polítics/ques. Aquests coneixements i contactes contribueixen a ampliar la seva pròpia capacitat d'incidència, la seva xarxa de suport i, per tant, la seva autoprotecció.
- Al finalitzar la reunió pot ser molt rellevant recordar els acords i compromisos assolits entre totes les persones participants.

3.4.9 Reunions amb representants d'institucions civils i militars de tercers països

Què són i per a què serveixen?

Quan la incidència es realitza entre les institucions locals i les institucions de governs locals o nacionals de tercers països, l'objectiu principal és pressionar perquè es prenguin mesures concretes de protecció dels DH i de les persones defensores en aquests contextos.

Elements clau per a tenir en compte

- És important conèixer amb temps amb qui ens reunim: el seu càrrec, la seva jurisdicció i el seu posicionament respecte als temes a abordar. En aquest sentit, la preparació, a la qual cal dedicar el temps suficient, ha de fer-se amb les persones defensores per a assegurar-se de transmetre missatges que contribueixin a la seva protecció i no els exposin a riscos més grans.
- És essencial presentar dades concretes i exemples específics tant d'allò que hem observat –si les reunions es donen en el marc de visites al país–com d'allò que ens han explicat persones defensores –en les seves gires/visites al nostre país–. Les recomanacions han de ser sustentades amb una evidència clara i per fonts reconegudes i han de suggerir accions que siguin viables dins del marc jurídic del país receptor. És útil demostrar que el cas compta amb suport internacional. Les institucions locals poden destacar la seva participació en xarxes internacionals de ciutats defensores o la seva cooperació amb altres ciutats i països, la qual cosa reforça la seva legitimitat i l'impacte del seu missatge. El tancament de la reunió és igual d'important que el seu contingut: deixar clar que hi haurà seguiment és el missatge clau en termes de protecció, sobretot a nivell local.
- És bona pràctica compartir els resultats de les reunions sostingudes amb les persones defensores de les quals s'ha parlat i/o dels seus casos. Seran elles les que puguin donar seguiment real en el territori i informar a les institucions locals i a les entitats que fan de pont sobre els possibles canvis i les accions requerides per al seguiment.

3.4.10 Reunions “de passadís”

Què són i per a què serveixen?

Una altra classe de reunions, són les que anomenem “de passadís”. Són trobades més curtes i amb un ambient més informal. Pot ser un intercanvi ràpid quan es troben altres persones del mateix govern local, però d’una altra dependència, o durant un esdeveniment.

Les reunions “de passadís” són una eina per a compartir informació de manera concisa i ràpida, alertar d’una situació a persones amb les quals pot ser que no hi hagi contactes habituals i crear un primer contacte.

Elements clau a tenir en compte

Malgrat donar-se en un entorn més informal, és necessari que ens les prenem tan seriosament com una reunió formal. En aquest sentit és important:

- Tenir un objectiu clar: saber el que es busca d’aquest intercanvi.
- Expressar clarament els compromisos que s’adquireixen.
- Fer-ne seguiment posterior.

3.4.11 Seguiment a audiències judicials

Què és i per a què serveix?

L’observació i el seguiment a audiències judicials que involucren a moviments i les seves causes o a persones defensores, sigui per estar imputades de càrrecs o per jutjar-se crims en contra seva, és una important eina de protecció. Mitjançant aquesta acció, els governs locals mostren el seu suport a les persones defensores i la seva ferma voluntat d’assegurar-se que les persones defensores jutjades rebin un degut procés **d’acord amb els estàndards internacionals en la matèria.** Ressaltem

Directrius de la Unió Europea sobre Defensors dels Drets Humans

que aquesta acció, principalment reactiva, en cap concepte representa una interferència en el sistema judicial d'un tercer país. De fet, és una de les accions incloses en les Directrius de la Unió Europea sobre Defensors dels Drets Humans.[29]

Elements clau per a tenir en compte

Cal recordar que l'assistència a les audiències pot donar-se, segons el país, de manera virtual, presencial o híbrida. En aquest sentit, és important tenir en compte que:

- Assistir presencialment a una audiència té molt impacte. El personal tècnic o els representants polítics dels governs locals difícilment poden viatjar per observar una audiència en un tercer pais. No obstant això, es pot explorar l'opció de coordinar un viatge a terreny amb l'assistència a una audiència que involucri a una persona defensora (segons informació compartida amb les entitats locals o quan es tracta de casos emblemàtics).
- Es pot realitzar incidència "de baix cap amunt", pressionant i insistint perquè personal de l'Ambaixada de l'Estat espanyol o membres de la Delegació de la UE i d'organismes multilaterals assisteixin.
- En el cas d'audiències virtuals, cada país té el seu format per a consentir la connexió i participació en remot. Per això serà important que les organitzacions locals puguin recolzar en la identificació i compliment dels requisits per a poder així facilitar l'assistència. En tot cas, es recomana fer constar el nom complet, la institució de pertinença i el país de procedència en la plataforma multimèdia utilitzada perquè quedi registrat i visible. És fonamental mantenir el micròfon apagat i, en moltes ocasions, demanen també apagar la càmera. I, si pot ser –sempre d'acord amb el que demanin les persones defensores– difondre a través de les xarxes socials la participació per a deixar constància del seguiment i l'observació dutes a terme.

29 UNIÓ EUROPEA. Consell de la Unió Europea. Directrius de la Unió Europea sobre Defensors dels Drets Humans. Adoptades el 15 de juny de 2004.

També es recomana veure Unió Europea. Parlament Europeu. Comissió d'Afers exteriors. Resolució del Parlament Europeu sobre les Directrius de la UE sobre Defensors dels Drets Humans. Adoptada el 15 de març de 2004. Disponible aquí.

Davant detencions il·legals, es podria veure la possibilitat d'activar un recurs ***d' Habeas Corpus*** que, com bé sabem, pretén protegir les persones de detencions il·legals, arbitràries, prolongades o en sospites de desaparició forçada. L'*Habeas Corpus* és considerat una de les garanties constitucionals més importants en molts sistemes legals. Per això, seria molt interessant aprofundir en la seva activació en l'àmbit de la protecció internacional dels DH des de l'àmbit local.

En un món en el qual s'estan traspassant, amb gran impunitat internacional, totes les línies vermelles que ens protegeixen com a humanitat; esperem que aquest manual faciliti el treball del personal tècnic, polític i de les organitzacions socials que dia a dia treballen per a la justícia global, la defensa de la dignitat humana i la protecció de la naturalesa.

Bibliografia

ASSEMBLEA GENERAL DE L'ONU (A/RES/53/144, 8 de març de 1999). *Declaración sobre el derecho y el deber de los individuos, los grupos y las instituciones de promover y proteger los derechos humanos y las libertades fundamentales universalmente reconocidos.* https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/Defenders/Declaration/declaration_sp.pdf

BASANTA, ANA (2021). *La violència de la Força Pública vulnera els drets fonamentals a les protestes del "Paro Nacional". Informe final de la Delegació catalana a Colòmbia, formada per diputades, institucions i organitzacions socials*. Taula Catalana per la Pau i els Drets Humans. https://www.taulacolombia.org/wp-content/uploads/2021/10/InformrDCC_digital_CAT.pdf

CARTA DE PARLAMENTARIES Y PARLAMENTARIS EUROPEUS PREOCUPATS PELS DRETS HUMANS A GUATEMALA (2018). https://www.entrepueblos.org/news/ guatemala-6/

CATALUNYA. PARLAMENT. COMISSIÓ D'ACCIÓ EXTERIOR, UNIÓ EUROPEA I COOPERACIÓ. *Pla director de cooperació al desenvolupament 2023-2026.* Adoptat el 6 de juliol de 2023. https://cooperaciocatalana.gencat.cat/web/.content/continguts/02dgcd/PlaDirector/Pla_Director_cooperacio_2023-2026_ES_web.pdf

COLLADO, HERNÁN (2015). *Incidencia política: concepto, importancia y herramientas. Xarxa de Custòdia del Territori.* Quaderns per a entitats de custòdia del territori, núm. 6. https://xcn.cat/wp-content/uploads/2015_incidencia_politica.pdf

FRONTLINE DEFENDERS (2024). *Global Analysis 2023-2024*. https://www.frontlinedefenders.org/sites/default/files/1578_fld_ga23_online_u03.pdf [versión en castellano]

GLOBAL WITNESS (2024). *Voces Silenciadas.* https://gw.cdn.ngo/media/documents/Global_Witness_Land_And_Environmental_Defenders_Sep_2024_Report_Spanish_GAJo1m_ilJU8a7.pdf

HERSCH, JEANNE (2008). *I Diritti Umani da un punto di vista filofófico.* Milano: Bruno Mondadori.

REDS (2019). *Drets Humans, un assumpte de responsabilitat política. Guia per a la promoció i protecció internacional dels Drets Humans des de l'àmbit local.* Col·lecció Local Global. https://localglobal.reds.ong/drets-humans-un-assumpte-de-responsabilitat-politica-2019/

REDS (2021). *Síntesis Trobades internacionals "Governs locals europeus i incidència en protecció internacional de Drets Humans"* https://localglobal.reds.ong/governs-locals-europeus-i-incidencia-en-proteccio-internacional-de-dh-2021/

REDS (2021). *Diagnòstic sobre corresponsabilitat política i protecció internacional dels DH des dels governs locals de Catalunya.* Col·lecció Local Global. https://localglobal.reds.ong/diagnostic-sobre-corresponsabilitat-politica-i-proteccio-internacional-dels-dh-des-dels-governs-locals-de-catalunya-2021/

REDS (2022). *Normes jurídiques que legitimen la incidència política dels ens locals davant greus violacions als DH* Col·lecció Local Global. https://localglobal.reds.ong/normes-juridiques-que-legitimen-la-incidencia-politica-dels-ens-locals-davant-greus-violacions-als-dh-2022/

REDS (2023). *Memòries II Fòrum Local–Global: Corresponsabilitat i incidència política en la protecció internacional dels Drets Humans.* https://localglobal.reds.ong/ii-forum-local-global-2023/

REDS (2024). *Corresponsabilitat i incidència política: guia en l'àmbit de la cooperació tècnica*. Col·lecció Local Global. Disponible https://localglobal.reds.ong/corresponsabilitat-i-incidencia-politica-guia-en-lambit-de-la-cooperacio-tecnica-2024/

REDS (2024). *Competències municipals per a la incidència política en la protecció internacional dels DH (Llei 1/2023)*. Col·lecció Local Global. https://localglobal.reds.ong/competencies-municipals-per-a-la-incidencia-politica-en-la-proteccio-internacional-dels-dh-2024/

REDS (2024). *Empreses i Drets Humans, panoràmica general de la normativa.* Col·lecció Local Global. https://localglobal.reds.ong/empreses-i-dh-panorama-general-de-la-normativa-2024/

REDS (2024) *Corresponsabilitat i incidència política: guia en l'àmbit de la cooperació tècnica*. Col·lecció Local Global. https://localglobal.reds.ong/corresponsabilitat-i-incidencia-politica-guia-en-lambit-de-la-cooperacio-tecnica-2024/

TAULA CATALANA PER LA PAU I ELS DRETS HUMANS A COLÒMBIA (2024). *Delegació catalana fa seguiment del programa de protecció.* https://www.taulacolombia.org/ca/delegacio-catalana-fa-seguiment-del-programa-de-proteccio/

UNIÓ EUROPEA. CONSELL DE LA UNIÓ EUROPEA. *Directrices de la Unión Europea sobre Defensores de los Derechos Humanos.* Adoptadas el 15 de junio de 2004. https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/02_dh_directrices_defensores_es_.pdf

UNIÓ EUROPEA. PARLAMENT EUROPEU. COMISSIÓ D' AFERS EXTERIORS. *Resolución del Parlamento Europeo sobre las Directrices de la UE sobre Defensores de los Derechos Humanos.* Adoptada el 15 de marzo de 2004. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0086_ES.html

COL·LECCIÓ **LOCAL GLOBAL**

Títols de la Col·lecció Local Global

Drets Humans, un assumpte de responsabilitat política. Guia per a la promoció i protecció internacional dels Drets Humans des de l'àmbit local.

Governs locals europeus i incidència en protecció internacional de DH

Diagnòstic sobre corresponsabilitat política i protecció internacional dels DH des dels governs locals de Catalunya

Normes jurídiques que legitimen la incidència política dels ens locals davant greus violacions als DH

Xarxes municipals europees d'incidència política en greus violacions dels DH

Competències municipals per a la incidència política en la protecció internacional dels DH

Corresponsabilitat i incidència política: guia en l'àmbit de la cooperació técnica

Empreses i DH, panorama general de la normativa

Legitimant l'explotació: discurs i poder en projectes extractivistes

Red de solidaridad para la transformación social - Reds - és una organització nascuda a Barcelona el 1999 que incideix en processos de transformació social a través de la promoció de la corresponsabilitat en la defensa dels Drets Humans, l'acompanyament de moviments socials i persones defensores i la creació d'espais de reflexió crítica i noviolenta.

Reds- Red de solidaridad para la transformación social
Mare de Déu del Pilar, 16, 08003 Barcelona (Edificio Escoltes Catalans)
+34 697 392 041 / reds@reds.ong

@reds_transforma

www.reds.ong